



Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:
«ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΩΝ»

ΓΚΕΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΑΜ: 2002056

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΛΥΓΓΙΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΙΟΥΛΙΟΣ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
Κεφάλαιο 1 ^ο Υποκείμενο του Φόρου.....	10
1.1 Φορολογία των Φυσικών Προσώπων.....	10
1.1.1 Φορολογία εισοδήματος έγγαμων.....	10
1.1.2 Φορολογία εισοδήματος ανήλικων παιδιών.....	11
1.1.3 Φορολογία της σχολάζουσας κληρονομιάς.....	12
1.1.4 Φορολογία των προσωπικών εταιριών και ενώσεων προσώπων.....	12
1.2 Αντικείμενο του Φόρου.....	13
1.3 Κατηγορίες των εισοδημάτων.....	14
1.4 Εξέυρεση του συνολικού εισοδήματος – Συμψηφισμός & μεταφορά των ζημιών.....	15
1.5 Εκχώρηση των Εισοδημάτων στο Δημόσιο.....	16
Κεφάλαιο 2 ^ο Εισόδημα από ακίνητα.....	18
2.1 Έννοια – Χρόνος απόκτησης.....	18
2.2 Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων.....	19
2.3 Ακαθάριστο εισόδημα από οικοδομές.....	21
2.4 Τεκμαρτό μίσθωμα σε περίπτωση ιδιοκατοίκησης, ιδιόχρησης κ.τ.λ. ακινήτου	22
2.5 Ακαθάριστο εισόδημα από γαίες.....	25
2.6 Απαλλαγές από το φόρο.....	26
2.7 Καθαρό εισόδημα.....	27
2.8 Αυτοτελής φορολογία ενοικιαζόμενων κοινόχρηστων χώρων πολυκατοικιών.....	29
2.9 Αυτοτελής φορολογία του «αέρα» που καταβάλλεται στον εκμισθωτή.....	29
Κεφάλαιο 3 ^ο Εισόδημα από κινητές αξίες.....	31
3.1 Χρόνος απόκτησης.....	33
3.2 Ακαθάριστο & Καθαρό Εισόδημα από κινητές αξίες.....	34
Κεφάλαιο 4 ^ο Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.....	35
4.1 Προσδιορισμός του ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος.....	37
Κεφάλαιο 5 ^ο Εισόδημα Τεχνικών Επιχειρήσεων.....	39
5.1 Οικοδομικές επιχειρήσεις.....	39

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

5.1.1 Ακαθάριστο Εισόδημα.....	39
5.1.2 Χρόνος απόκτησης ακαθάριστων εσόδων.....	40
5.1.3 Προσδιορισμός του Καθαρού εισοδήματος.....	41
5.2 Δημόσια και Ιδιωτικά Τεχνικά Έργα.....	44
5.2.1 Ακαθάριστο Εισόδημα.....	44
5.2.2 Συντελεστές καθαρού κέρδους.....	45
Κεφάλαιο 6 ^ο Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις.....	47
6.1 Γενικά.....	47
6.2 Προσδιορισμός του ακαθάριστου & καθαρού εισοδήματος.....	48
6.3 Προσδιορισμός της αξίας των προϊόντων.....	48
Κεφάλαιο 7 ^ο Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.....	50
7.1 Γενικά.....	50
7.2 Χρόνος Απόκτησης.....	52
7.3 Καθαρό εισόδημα.....	53
7.4 Αυτοτελείς φορολογίες.....	53
Κεφάλαιο 8 ^ο Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.....	55
8.1 Δαπάνες διαβίωσης.....	55
8.2 Τρόπος υπολογισμού του τεκμαρτού μισθώματος από ιδιοκατοίκηση.....	56
8.2.1 Αυτοκίνητα (Ε. Ι. Χ., μικτής χρήσης και τύπου JEEP) εργοστασιακής αξίας μεγαλύτερης των 50.000 €.....	57
8.2.2 Σκάφη ή πλοία αναψυχής (μη επαγγελματικά).....	58
8.2.3 Αεροσκάφη, ελικόπτερα (μη επαγγελματικά).....	60
8.2.4 Δεξαμενή (πισίνα) κολύμβησης.....	61
8.2.5 Προσαύξηση δαπάνης.....	61
8.2.6 Αμφισβήτηση (μαχητό) τεκμηρίου δαπάνης.....	62
8.3 Μη εφαρμογή τεκμηρίου δαπάνης.....	63
Κεφάλαιο 9 ^ο Υπολογισμός της Συνολικής Οφειλής.....	64
9.1 Γενικά.....	64
9.2 Πρόσωπα που βαραινούν τον φορολογούμενο.....	65
9.3 Αφαίρεση δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου.....	67
9.3.1 Παροχή υπηρεσιών.....	68
9.3.2 Υποχρεωτικές ασφαλιστικές εισφορές.....	68
9.3.3 Ασφάλιστρα ζωής ή θανάτου.....	69

9.3.4 Δωρεές	69
9.3.5 Παρακατάθεση χρηματικών ποσών των Δωρεών & τα Όρια των Αφορολόγητων ποσών.....	71
9.3.6 Παρακράτηση φόρου όταν το ποσό των δωρεών ξεπερνά τα 2.950 €	72
9.3.7 Χορηγίες (με βάση το άρθρο 25 του ν.3649/2008)	73
9.3.8 Τόκοι δανείων, χρεών και προκαταβολών.....	74
9.3.9 Δαπάνη ενοικίου λόγω μετεγκατάστασης φορολογούμενου μέχρι 40 χρόνων	76
9.3.10 Αγορά μεριδίων Α/Κ.....	77
9.3.11 Δαπάνη για συστήματα χρήσης φυσικού αερίου ή Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	77
9.3.12 Εφάπαξ ποσά δαπάνης, λόγω προσωπικής κατάστασης (αναπηρίας, τυφλότητας κ.τ.λ.).....	77
9.4 Υπολογισμός των αφαιρούμενων δαπανών για τους έγγαμους.....	79
9.4.1 Τρόπος υπολογισμού των αφορολόγητων ποσών μεταξύ των συζύγων ...	80
9.5 Δαπάνες κατοίκων χώρας του εξωτερικού	81
9.6 Δαπάνες σε περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς – επιδικίας –μεσεγγύησης	81
Κεφάλαιο 10 ^ο Υπολογισμός του φόρου.....	82
10.1 Προσδιορισμός του κύριου φόρου.....	82
10.2 Συμπληρωματικός φόρος	86
10.3 Πρόσθετο ποσό μείωσης, για τα παιδιά του φορολογούμενου που κατοικεί σε παραμεθόρια περιοχή.....	86
10.4 Μείωση φόρου με πόσα δαπανών (tax credit).....	87
10.4.1 Προϋποθέσεις για να ληφθούν υπόψη τα ποσά αυτής της δαπάνης.....	91
10.4.2 Τρόπος υπολογισμού των μειώσεων του φόρου μεταξύ των συζύγων ...	93
10.4.3 Συμπληρωματικός φόρος	94
10.4.4 Προκαταβολή (προβεβαίωση) φόρου για το επόμενο έτος	94
10.4.5 Κίνητρα ανάπτυξης μικρών νησιών.....	94
10.5 Υπολογισμός του φόρου στις αμοιβές των ναυτιλλόμενων και των ιπτάμενων της πολιτικής αεροπορίας	95
10.6 Καταβολή της Συνολικής Οφειλής	96
10.7 Προθεσμία Υποβολής Δηλώσεων	97
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	98

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της εργασίας είναι η παρουσίαση της Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων του Οικονομικού έτους 2010. Πριν παρουσιάσουμε τα βασικά στοιχεία του φόρου αυτού θα κάνουμε μία σύντομη Ιστορική Αναδρομή, για να δούμε πως μετά από τόσα χρόνια φτάσαμε στο σημερινό φορολογικό καθεστώς. Κατ' αρχήν Φόρος Εισοδήματος με τη μορφή φόρου επιτηδεύματος επιβλήθηκε¹ το 1830.²

Διαβάζοντας το προοίμιο του νομοθετήματος αυτού αντιλαμβανόμαστε τους διαχρονικούς, κοινούς στόχους του αρχικού νομοθέτη.³ Επίσης οι συνεχείς τροποποιήσεις του, πριν ακόμη αρχίσει η εφαρμογή του, αποτελεί κοινό, επίσης, διαχρονικό φαινόμενο της ελληνικής δημοσιονομικής πραγματικότητας.⁴

Έτσι, στα πρώτα του βήματα, ο φόρος επιτηδεύματος στηριζόταν σε ενδείξεις⁵ και επιβαλλόταν στο κέρδος που προερχόταν από την άσκηση κάθε επιτηδεύματος⁶, αφού προηγουμένως είχε αφαιρεθεί το ενοίκιο του εργαστηρίου.

Στην τελική μορφή⁷ της, αυτή η φορολογία επιβαλλόταν όχι μόνο στους αυτοαπασχολούμενους επαγγελματίες, αλλά και στους μισθωτούς, όπου η εισφορά του φόρου γινόταν με παρακράτηση του ποσού, κατά την καταβολή του μισθού από τον εργοδότη.

Με το νόμο Χ Κ' (620)⁸ επιβάλλεται φόρος στο καθαρό εισόδημα⁹ των ανώνυμων εταιριών. Ο φόρος αυτός θεωρείται ως ο πρώτος φόρος εισοδήματος που επιβλήθηκε στην Ελλάδα. Επιβαλλόταν στο μέρισμα που διένειμαν στους μετόχους οι εταιρίες.

¹ Σμπαρούνης, Α., 1935.

² Ψηφίστηκε στις 4 Φεβρουαρίου του 1830.

³ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

⁴ και Ιστορίας.

⁵ Τεκμήρια.

⁶ Επαγγέλματος, Απασχόλησης.

⁷ Το έτος 1867.

⁸ Το έτος 1877.

Η έννοια της φορολογίας του προσωπικού εισοδήματος εισάγεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα το έτος 1909 που καθιερώθηκε ο γενικός φόρος επί του πραγματικού καθαρού εισοδήματος των φυσικών προσώπων και των ανώνυμων εταιριών. Ο φόρος αυτός όμως προκάλεσε αρκετές αντιδράσεις με αφορμή το ανακριτικό σύστημα φορολογικού ελέγχου που εισήγαγε. Έτσι αρχικά ανεστάλη η εφαρμογή του και στη συνέχεια καταργήθηκε¹⁰ με το νόμο Γ Ω Λ' (3830).

Αργότερα το 1917, ψηφίζεται ο νόμος 1043, με τον οποίο εισάγεται ο φόρος έκτακτων κερδών χωρίς την ύπαρξη σχετικής νομοθεσίας για την φορολογία εισοδήματος. Ο φόρος αυτός αρχικά επιβαλλόταν στα έκτακτα κέρδη που είχαν προκύψει κατά τη διάρκεια των πολέμων.¹¹ Για την επιβολή αυτού του φόρου διευρύνθηκαν τα δικαιώματα ανακριτικού ελέγχου της φορολογικής αρχής, με σκοπό την διακρίβωση του πραγματικού εισοδήματος των υπόχρεων.¹² Ο φόρος αυτός εκτός από τον ταμειευτικό σκοπό του, απέβλεπε στην προπαρασκευή του εδάφους για τη επιβολή φόρου στο πραγματικό, αντί στο τεκμαρτό, εισόδημα.

Σταθμό στην Ελληνική δημοσιονομική ιστορία αποτελεί η μεταρρύθμιση της άμεσης φορολογίας που πραγματοποιήθηκε¹³ το 1919. Η φορολογική αυτή μεταρρύθμιση απέβλεπε στην άρση των αδικιών και της αταξίας που υπήρχε στο φορολογικό σύστημα προηγουμένως. Εξαιτίας αυτού θεωρείται από τους σημαντικότερους και από τους δικαιότερους φορολογικούς νόμους. Το μέχρι τότε ισχύον φορολογικό καθεστώς αντικαθίστανται από το νομοθετικό διάταγμα του 3323 του 1955 που αφορά την φορολογία φυσικών προσώπων. Με το Ν.Δ. 3323/1955 καθιερώνεται ο προσωπικός και προοδευτικός φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα (ενιαίος φόρος). Κατόπιν με το Ν.Δ. 3843/1958 «Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων» συμπληρώνεται η νομοθεσία. Τα δύο αυτά Ν.Δ. αποτελούν το κορμό του φορολογικού συστήματος.¹⁴

⁹ Κέρδος.

¹⁰ το έτος 1911.

¹¹ Από 1η Ιανουαρίου 1915.

¹² Σμπαρούνης, Α., 1935.

¹³ Κυβ. Ελ. Βενιζέλου, υπ. Οικονομικών Μιλτ. Νεγρεπόντης.

¹⁴ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

Με την φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, το κράτος εισπράττει σήμερα μία από τις κυριότερες πηγές των εσόδων του. Πολλές αλλαγές έχουν επέλθει στην φορολογία εισοδήματος μέχρι σήμερα ούτως ώστε να είναι πιο σωστή η φορολόγηση των πολιτών της χώρας μας. Σε σχέση πάντοτε με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε.), όπως η αλλαγή της φορολογικής κλίμακας, οι αλλαγές στις εκπτώσεις δαπανών, η διαφοροποίηση στον τρόπο έκπτωσης αυτών των δαπανών και αλλαγές που αναφέρονται στα τεκμήρια διαβίωσης.

Στα επόμενα κεφάλαια θα γίνει λόγος για το ισχύον φορολογικό σύστημα. Πιο συγκεκριμένα θα μιλήσουμε για τη φορολογία εισοδήματος του οικονομικού έτους 2010 λαμβάνοντας υπόψη τους τελευταίους νόμους που θεσπίστηκαν. Βασικό κορμό της εργασίας μας αποτελεί ο Νόμος 2238/1994¹⁵ «Περί φορολογίας εισοδήματος» και μετά τις τελευταίες τροποποιήσεις που επήλθαν με τον Ν. 3763/2009, καθώς και άλλα διατάγματα. Ο νεότερος Νόμος 3842/2010, δεν λαμβάνεται υπόψη καθώς η ισχύς του αρχίζει από το τρέχον φορολογικό έτος 2011. Ας παρουσιάσουμε συνοπτικά το περιεχόμενο της εργασίας.

Στο πρώτο μέρος της πτυχιακής παρουσιάζουμε, το Υποκείμενο του φόρου, δηλαδή ποια άτομα υποχρεούνται να καταβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος για το Οικονομικό Έτος 2010. Ακολούθως παρουσιάζουμε το Αντικείμενο του φόρου αυτού, διαχωρίζοντας τα εισοδήματα στις 6 γνωστές κατηγορίες:

- Εισόδημα από ακίνητα (Α' - Β' κατηγορίας).
- Εισόδημα από κινητές αξίες (Γ' κατηγορία).
- Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, γενικά (Δ' κατηγορία).
- Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις, γενικά (Ε' κατηγορία).
- Εισόδημα (αμοιβές) από μισθωτές υπηρεσίες (Στ' κατηγορία).
- Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών, καθώς και από κάθε άλλη πηγή (Ζ' κατηγορία).

¹⁵ Υφ.Οικον. Δημ. Γεωργακόπουλος.

ΦΥΡΟΥΛΟΙ ΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Οι κατηγορίες αυτές παρουσιάζονται με σαφή και κατανοητό τρόπο. Πιο συγκεκριμένα για κάθε μια κατηγορία απ' αυτές αναφέρεται το βασικό αντικείμενο, ο χρόνος απόκτησης του εισοδήματος, καθώς και ο προσδιορισμός του ακαθάριστου και του καθαρού εισοδήματος.

Ακολουθεί η παρουσίαση των τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, με αναλυτικούς πίνακες και στοιχεία, ο υπολογισμός της Συνολικής Οφειλής, οι δαπάνες μείωσης του φόρου, και τέλος παρουσιάζεται αναλυτικά ο τρόπος υπολογισμού του φόρου, παρουσιάζοντας τους πίνακες με τα κλιμάκια ανά κατηγορία καθώς και τις δαπάνες που αφαιρούνται από την συνολική οφειλή. Στο τέλος της εργασίας βρίσκονται με την μορφή παραρτήματος σε πίνακες οι Μ.Σ.Κ.Κ.¹⁶, (Μοναδικοί Συντελεστές Καθαρού Κέρδους) οι οποίοι λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του φόρου των επαγγελματιών και των διαφόρων εμπορικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων. Οι καθορισθέντες Μοναδικοί Συντελεστές Καθαρού Κέρδους, έχουν καταχωρηθεί σε δύο πίνακες. Ο πρώτος από τους πίνακες περιλαμβάνει τους Μοναδικοί Συντελεστές Καθαρού Κέρδους που εφαρμόζονται στα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων, και ο δεύτερος τους Μοναδικοί Συντελεστές Καθαρού Κέρδους που εφαρμόζονται στις αγορές αγαθών από τις επιχειρήσεις.

Για την καταχώρηση των πινάκων αυτών ακολουθήθηκε η ίδια διαδικασία με αυτή των αντιστοιχών πινάκων που καταρτίστηκαν για πρώτη φορά. Δηλαδή τα επαγγέλματα εντάχθηκαν και πάλι σε 9 βασικές κατηγορίες. Η κάθε κατηγορία περιλαμβάνει κατ' αύξοντα Κωδικό Αριθμό (Κ.Α.) τα επαγγέλματα με τον αντίστοιχο Μοναδικοί Συντελεστές Καθαρού Κέρδους, που έχουν καθορισθεί με διάφορες μέχρι σήμερα υπουργικές αποφάσεις.

¹⁶ Άρθρο 32 του ΚΦΕ Ν. 2238/1994.

Κεφάλαιο 1^ο Υποκείμενο του Φόρου

1.1 Φορολογία των Φυσικών Προσώπων

Κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο αποκτά εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα, είναι υποκείμενο του φόρου αυτού, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του.

Επίσης, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του, σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο για τα εισοδήματά του που προκύπτουν σε χώρα του εξωτερικού, εφόσον κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα.

Όμως, τα παραπάνω τροποποιούνται στην περίπτωση όπου έχει υπογραφεί τυχόν σύμβαση μεταξύ της Ελλάδας και άλλου κράτους, για την αποφυγή διπλής φορολόγησης του φυσικού προσώπου που εξετάζουμε. Τότε θα επιβληθεί φορολογία, αλλά απ' το ποσό του ελληνικού φόρου που αντιστοιχεί στο εισόδημα του άλλου κράτους θα αφαιρεθεί το αντίστοιχο ποσό που καταβλήθηκε στην χώρα αυτή.

Οι έμμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στο εξωτερικό θεωρούνται ως κάτοικοι της Ελλάδας, και φορολογούνται κανονικά.¹⁷

1.1.1 Φορολογία εισοδήματος έγγαμων

Το εισόδημα κάθε συζύγου φορολογείται χωριστά. Όμως το εισόδημα του ενός συζύγου προστίθεται στο εισόδημα του άλλου και φορολογείται μαζί, όταν αυτό προέρχεται από επιχείρηση που εξαρτάται οικονομικά από τον άλλον σύζυγο.¹⁸

¹⁷ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁸ Ν. 2065/1992.

1.1.2 Φορολογία εισοδήματος ανήλικων παιδιών

Το εισόδημα των ανήλικων παιδιών δηλώνεται και φορολογείται στο όνομα του γονέα του με το μεγαλύτερο συνολικά εισόδημα.

Αν οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, το εισόδημα του ανήλικου παιδιού προστίθεται στο όνομα του πατέρα του. Αν δεν υπάρχει πατέρας ή αν αυτός έχει χάσει τη γονική μέριμνα, προστίθεται και φορολογείται στο όνομα της μητέρας του.¹⁹

Το εισόδημα των ανήλικων παιδιών που προέρχεται από περιουσιακά στοιχεία που απέκτησαν από χαριστικές παροχές που έγιναν σε αυτά από τους γονείς τους, φορολογείται στο όνομα του γονέα εκείνου που παραχώρησε το περιουσιακό στοιχείο αυτό.

Κατ' εξαίρεση, φορολογείται χωριστά το εισόδημα των ανήλικων και άγαμων παιδιών που προέρχεται:

- ⬇ από την προσωπική τους εργασία
- ⬇ από περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν από κληρονομιά ή δωρεά, εκτός από τις χαριστικές παροχές που έγιναν σε αυτά από τους γονείς τους, ή
- ⬇ από σύνταξη που δικαιούνται νόμιμα, λόγω θανάτου του πατέρα ή τη μητέρας τους, ή
- ⬇ από περιουσιακά στοιχεία που απέκτησαν από γονική παροχή ή δωρεά, εφ' όσον κατά το χρόνο απόκτησης του εισοδήματος από το ανήλικο παιδί ο γονέας εκείνος που παραχώρησε τα περιουσιακά στοιχεία έφυγε απ' τη ζωή.
- ⬇ από περιουσιακά στοιχεία που απέκτησε το ανήλικο παιδί με βάση δικαστική απόφαση ως υποκατάστατο των πιο πάνω περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν στο ανήλικο παιδί και κατόπιν ξεπουλήθηκαν.

¹⁹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Στις περιπτώσεις αυτές υποβάλλεται, από το νόμιμο αντιπρόσωπο του παιδιού, χωριστή φορολογική δήλωση.

Πρέπει να διευκρινίσουμε ότι το ποσό της διατροφής το οποίο ορίζει δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφικό έγγραφο για ένα ανήλικο παιδί, δεν θεωρείται ως εισόδημα, συνεπώς δεν φορολογείται.

Αντίθετα το ποσό διατροφής που συμφωνήθηκε να καταβάλλεται σε σύζυγο αποτελεί εισόδημά του (της) και συνεπώς φορολογείται κανονικά.²⁰

1.1.3 Φορολογία της σχολάζουσας κληρονομιάς

Η σχολάζουσα κληρονομιά, δηλαδή η κληρονομιά στην οποία ο κληρονόμος είναι είτε άγνωστος είτε γνωστός αλλά δεν την έχει αποδεχθεί, εφόσον από την κληρονομιά αυτή προκύπτει εισόδημα (π.χ. υπάρχουν ενοικιαζόμενα ακίνητα, τα οποία διαχειρίζεται ο νόμιμος αντιπρόσωπος και διαχειριστής της περιουσίας του ανήλικου παιδιού, ο οποίος έχει διορισθεί από το δικαστήριο) και γι' αυτά τα εισοδήματα ακριβώς θα φορολογηθεί.

1.1.4 Φορολογία των προσωπικών εταιριών και ενώσεων προσώπων

Υποκείμενο του φόρου είναι επίσης οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες,²¹ οι κοινωνίες αστικού δικαίου, που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρείες, οι συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και οι κοινοπραξίες που περιλαμβάνονται στην παρ. 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.²²

²⁰ από το οικον. Έτος 1999.

²¹ από τη χρήση 1992 (Ν. 2056/1992).

²² Π.Δ.186/1992 ΦΕΚ 84 Α'.

Κατ' εξαίρεση δε φορολογούνται τα νομικά πρόσωπα, αλλά τα φυσικά πρόσωπα – μέλη για το εισόδημα που αποκτούν από τα παρακάτω πρόσωπα:

- Κοινωνίες αστικού δικαίου που εκμεταλλεύονται επιβατικά ή φορτηγά Δ.Χ., μέχρι δύο οχήματα.
- Προσωπικές εταιρίες που εκμεταλλεύονται ένα μόνο αυτοκίνητο Δ.Χ.,
- ΕΠΕ που έχουν συσταθεί με το νόμο 588/1997.
- Συνιδιοκτησίες που συνεκμεταλλεύονται αλιευτικά σκάφη μέχρι και δέκα κόρους ολικής χωρητικότητας, στις οποίες συμμετέχουν αποκλειστικά επαγγελματίες αλιείς.

Επίσης στις ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες εταιρίες, κοινωνίες αστικού δικαίου –στις οποίες περιλαμβάνονται ανήλικοι-, οι ομόρρυθμοι συνέταιροι και τα μέλη που δικαιούνται επιχειρηματική αμοιβή φορολογούνται ξεχωριστά.²³

1.2 Αντικείμενο του Φόρου

Ως Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων χαρακτηρίζεται το συνολικό καθαρό εισόδημα,²⁴ το οποίο προκύπτει –κατά κανόνα- μέσα στο προηγούμενο οικονομικό έτος φορολογίας και το οποίο αποκτάται από τα φυσικά πρόσωπα που αναφέραμε προηγουμένως, και το οποίο αποκτάται είτε στην Ελλάδα είτε σε χώρα του εξωτερικού.²⁵

Διαφορετικά, ως εισόδημα θεωρείται ο «καρπός» που προκύπτει από την εκμετάλλευση ενός από τους συντελεστές παραγωγής²⁶ είτε μόνο του είτε σε συνδυασμό με τους υπόλοιπους, σε χρονικό διάστημα δώδεκα μηνών.

²³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

²⁴ Δηλ. το αξιόλογο μέγεθος της φορολογητέας ύλης που θα ληφθεί υπόψη για τη μεταφορά παραγωγικών πόρων των ιδιωτικών οικονομιών προς τη δημόσια οικονομία.

²⁵ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

²⁶ Έδαφος- Εργασία- Κεφάλαιο.

Χαρακτηριστικό της εκμετάλλευσης αυτής είναι, ότι το βασικό μέγεθος του συντελεστή ή των συντελεστών παραγωγής τόσο στην αρχή όσο και στο τέλος αυτού του χρονικού διαστήματος παραμένει ποσοτικά αμετάβλητο.²⁷

1.3 Κατηγορίες των εισοδημάτων

Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή από την οποία προέρχεται διακρίνεται στις επόμενες έξι (6) κατηγορίες ως εξής:

- 1) Εισόδημα από ακίνητα (Α' - Β' κατηγορίας).
- 2) Εισόδημα από κινητές αξίες (Γ' κατηγορία).
- 3) Εισόδημα (κέρδη) από εμπορικές επιχειρήσεις, γενικά (Δ' κατηγορία).
- 4) Εισόδημα (κέρδη) από γεωργικές επιχειρήσεις, γενικά (Ε' κατηγορία).
- 5) Εισόδημα (αμοιβές) από μισθωτές υπηρεσίες (Στ' κατηγορία).
- 6) Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών, καθώς και από κάθε άλλη πηγή (Ζ' κατηγορία).

Όπως προκύπτει από την πιο πάνω κατάταξη των πηγών εισοδήματος, έχουν ταξινομήσει σε κατηγορίες, ανάλογα με τον συντελεστή παραγωγής στον οποίον ανήκουν.

Έτσι στο συνδυασμό των συντελεστών παραγωγής Έδαφος – Κεφάλαιο κατατάσσουμε την κατηγορία Α' – Β'.²⁸ Στο συντελεστή παραγωγής Κεφάλαιο κατατάσσουμε την Γ' κατηγορία.²⁹ Στο συνδυασμό των συντελεστών παραγωγής Κεφάλαιο – Εργασία κατατάσσουμε τα εισοδήματα από τις Δ' και Ε'³⁰ κατηγορίες,

²⁷ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

²⁸ Εισόδημα από ακίνητα.

²⁹ Εισόδημα από κινητές αξίες – κινητά κεφάλαια.

³⁰ Εισόδημα από εμπορικές και Γεωργικές επιχειρήσεις.

καθώς και μια μορφή Ζ' κατηγορίας.³¹ Τέλος στο συντελεστή παραγωγής Εργασία τις ΣΤ' και Ζ' κατηγορίες³².

1.4 Εξεύρεση του συνολικού εισοδήματος - Συμψηφισμός & μεταφορά των ζημιών

Για να υπολογισθεί το συνολικό καθαρό εισόδημα αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα (θετικά ή αρνητικά) των παραπάνω κατηγοριών (Α'-Ζ').

Ειδικότερα το αρνητικό στοιχείο (ζημιά) του εισοδήματος από εμπορικές και γεωργικές επιχειρήσεις, το οποίο προκύπτει από βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ., με την προϋπόθεση βέβαια ότι αυτά τηρούνται με επάρκεια και ακρίβεια, αν δεν καλύπτεται με συμψηφισμό άλλου θετικού στοιχείου εισοδήματος από άλλη πηγή, είτε γιατί δεν υπάρχει τέτοιο θετικό στοιχείο από άλλη πηγή είτε υπάρχει αλλά δεν επαρκεί, μεταφέρεται (η ζημιά) για να συμψηφισθεί ολόκληρη στην πρώτη περίπτωση ή εάν προκύπτει υπόλοιπο στην δεύτερη περίπτωση, διαδοχικά στα πέντε επόμενα οικονομικά έτη κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά, εφόσον και στα έτη αυτά τα βιβλία τηρούνται με επάρκεια και ακρίβεια.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται ανάλογα και για τα βιβλία δεύτερης (Β') κατηγορίας του Κ.Β.Σ., με την διαφορά ότι για τις ζημιές που προκύπτουν από 1.1.2005 και μετά ισχύει η πενταετία της μεταφοράς τους ενώ για ζημιές που προέκυψαν μέχρι 31.12.2004 ισχύει τριετία για την μεταφορά τους.

Σε περίπτωση που ο υπόχρεος παραλείψει να καταβάλει, μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους, δήλωση με την οποία να δηλώνεται η ζημιά που προέκυψε στο ίδιο ή τα προηγούμενα οικονομικά έτη, τότε χάνει το δικαίωμα να τη συμψηφίσει.

³¹ Αμοιβές επιστήμονα που για την άσκηση του ανεξάρτητου επαγγέλματος του απαιτείται και διάθεση κεφαλαίου π.χ. Ακτινολόγος, Οδοντίατρος κ.λπ..

³² Εισόδημα από εξαρτημένη και ανεξάρτητη εργασία.

Επίσης πρέπει να επισημάνουμε ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 9 του ν.3522/2006³³, οι επιχειρήσεις έχουν το δικαίωμα μεταφοράς της ζημιάς που έχει προκύψει από επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ. σε επόμενο έτος, εφόσον η ζημιά δηλώθηκε μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους που προέκυψε, χωρίς να απαιτείται η δήλωση της ζημιάς αυτής και με τις δηλώσεις των επόμενων οικονομικών ετών, όταν τα τελικά αποτελέσματα είναι ζημιογόνα. Η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που εκκρεμούν στις φορολογικές αρχές και στα φορολογικά δικαστήρια.

Στην περίπτωση όπου, από πηγή που βρίσκεται σε χώρα του εξωτερικού προκύψει αρνητικό στοιχείο εισοδήματος τότε αυτό θα συμψηφισθεί μόνο με θετικά εισοδήματα του φορολογούμενου που προκύπτουν στη χώρα αυτή.

Τέλος, πρέπει να σημειώσουμε ότι η ζημιά (αρνητικό εισόδημα) που προκύπτει από την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος, ενώ συμψηφίζεται με τυχόν άλλα θετικά εισοδήματα που προέρχονται από άλλες πηγές, αν δεν καλύπτεται απ' αυτά, το υπόλοιπό της δεν μεταφέρεται για να συμψηφισθεί στις επόμενες χρήσεις.³⁴

1.5 Εκχώρηση των Εισοδημάτων στο Δημόσιο

Στην περίπτωση όπου ο φορολογούμενος έχει αποκτήσει εισοδήματα από ακίνητα ή από τόκους δανείου, για τα οποία αποδεικνύεται ότι δεν τα έχει εισπράξει, τότε έχει το δικαίωμα να τα μεταβιβάσει στο Δημόσιο, χωρίς να τα συνυπολογίσει στο ολικό καθαρό του εισόδημα. Η μεταβίβαση αυτή γίνεται με απλή έγγραφη δήλωση του φορολογούμενου στη φορολογική αρχή στην οποία υποβάλλει την ετήσια φορολογική του δήλωση. Με την προϋπόθεση βέβαια ότι η δήλωση αυτή υποβάλλεται μέσα στο οικονομικό έτος στο οποίο φορολογούνται τα εισοδήματα αυτά. Μαζί τη δήλωση εκχώρησης ο φορολογούμενος καταθέτει στον αρμόδιο

³³ ΦΕΚ Α 276.

³⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ., και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά βεβαιώνοντας ότι δεν έχει κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο.³⁵

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε, τις έξι κατηγορίες εισοδήματος, με όσο το δυνατό πιο αναλυτικό τρόπο. Δηλαδή, για κάθε κατηγορία απ' αυτές, γίνεται μια γενική αναφορά- εισαγωγή, κατόπιν ορίζεται ο χρόνος απόκτησης, ο προσδιορισμός τόσο του ακαθάριστου τόσο και του καθαρού εισοδήματος, αναλύεται ο τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος και τέλος γίνεται λόγος και για κάποιες εξαιρέσεις, εάν υπάρχουν.

³⁵ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Κεφάλαιο 2^ο Εισόδημα από ακίνητα



2.1 Έννοια - Χρόνος απόκτησης

Εισόδημα αυτής της κατηγορίας είναι το έσοδο που προκύπτει κάθε χρόνο από την εκμετάλλευση ακινήτων.³⁶ Ειδικά για τα εισοδήματα που προκύπτουν από εκμίσθωση ακινήτων, και τα οποία καταβάλλονται αναδρομικά με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση, χρόνος απόκτησής τους θεωρείται ο χρόνος στον οποίο αποδίδονται τα ενοίκια στον ιδιοκτήτη εκμισθωτή.

Σε αυτή την κατηγορία του εισοδήματος περιλαμβάνονται και οι «πηγές» του εισοδήματος που προέρχονται από «οικοδομές»³⁷ και «εκμίσθωση γαιών»³⁸, λόγω της ταυτότητας του αντικειμένου τους.

Συνεπώς στο εισόδημα της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται τα έσοδα από την εκμετάλλευση οικοδομημένων και μη οικοδομημένων ακινήτων. Επίσης, το δικαίωμα που αποκτά ο ιδιοκτήτης του εδάφους, σε ειδικές περιπτώσεις εκμετάλλευσης του ακινήτου.³⁹

³⁶ Οικοδομημένων και μη Οικοδομημένων.

³⁷ Α' ΠΗΓΗ.

³⁸ Β' ΠΗΓΗ.

³⁹ Επιφάνειες – εμφυτεύσεις – Οικοδομή σε έδαφος τρίτου.

Το εισόδημα της κατηγορίας αυτής μπορεί να αποκτηθεί από κάθε φυσικό πρόσωπο στο οποίο έχει γίνει νόμιμη μεταβίβαση με οριστικό συμβόλαιο ή έχει αποκτηθεί με δικαστική απόφαση ή λόγω χρησικτησίας το δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή νομής ή επικαρπίας ή οίκησης, καθώς και από πρόσωπο στο οποίο έχει μεταβιβασθεί το δικαίωμα της επικαρπίας με οριστικό συμβόλαιο.⁴⁰

Επίσης εισόδημα από ακίνητα αποτελεί:

- το δικαίωμα που αποκτά ο ιδιοκτήτης του εδάφους, στην περίπτωση των οικοδομών που έχουν κτισθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου.
- ή αν πρόκειται για επιφάνειες και εμφυτεύσεις που διατηρούνται σύμφωνα με τα άρθρα 58 και 59 του α.ν. 2783/1941.

Στην περίπτωση όπου ο ιδιοκτήτης ενοικιάζει μία οικοδομή –είτε ολόκληρη είτε ένα μέρος αυτής- μαζί με έπιπλα ή μηχανήματα, στο εισόδημα θα πρέπει να συνυπολογισθούν και τα έσοδα που προκύπτουν από τη χρήση των επίπλων και των μηχανημάτων.⁴¹

Στην έννοια του νομικού όρου «γαιές» που αναφέρεται στο αντίστοιχο άρθρο περιλαμβάνονται οι αγροτικές εκτάσεις που καλλιεργούνται ή είναι φυτεμένες, τα δάση και οι δενδροφυτεμένες εκτάσεις, τα λιβάδια και οι βοσκότοποι κάθε είδους, τα μεταλλεία και λατομεία, οι πηγές, τα πηγάδια, οι λίμνες και οι δεξαμενές καθώς και τα ιχθυοτροφεία.

2.2 Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων

Στην έννοια του εισοδήματος από οικοδομές περιλαμβάνονται και οι παρακάτω ειδικές περιπτώσεις⁴²:

⁴⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁴¹ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

⁴² Κατούδης, Η.Ε., 2009.

- Το εισόδημα από γήπεδα που χρησιμοποιούνται ως αποθήκες, εργοστάσια, εργαστήρια, χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, περιοχές θερινών εκδηλώσεων, καφεενία, γυμναστήρια και γενικά για κάθε άλλη χρήση.
- Το αντάλλαγμα από την παραχώρηση ιδιόκτητου χώρου στον οποίο τοποθετούνται φωτεινές επιγραφές και διαφημίσεις.
- Το εισόδημα που αποκτά ο ενοικιαστής ενός ακινήτου σε περίπτωση υπεκμίσθωσης, δηλαδή όταν μισθώνει το ακίνητο σε τρίτο.
- Η αξία της οικοδομής που χτίζεται με έξοδα του ενοικιαστή του εδάφους, ο οποίος κατέχει την κυριότητα και με τον όρο ότι μετά τη λήξη της μίσθωσης η οικοδομή παραμένει στον ενοικιαστή.
- Η συνολική αξία των βελτιώσεων ή των προσθηκών που γίνονται με έξοδα του μισθωτή της οικοδομής εφόσον μετά τη λήξη της μίσθωσης παραμένουν σε αυτόν.
- Το εισόδημα που αποκτά το άτομο που έχει τα δικαιώματα μίας αγροτικής έκτασης μέσω της εκμίσθωσής τους για καλλιέργεια.
- Το αντάλλαγμα που καταβάλλεται στον ιδιοκτήτη καλλιεργήσιμων εκτάσεων ο οποίος τις παραχωρεί για εκμετάλλευση, από το ποσοστό της ολικής παραγωγής εφόσον δεν συμμετέχει στις οικονομικές δαπάνες της καλλιέργειας.
- Το ποσοστό της δασικής παραγωγής που αποκτά ο ιδιοκτήτης του δάσους ως αντάλλαγμα για την παραχώρηση της εκμετάλλευσής του.
- Σε παραχώρηση του δικαιώματος της επικαρπίας ενός ακινήτου για ορισμένο χρόνο σε νομικά πρόσωπα του εσωτερικού ή του εξωτερικού από τον ιδιοκτήτη ή επικαρπωτή του ακινήτου.
- Ως το έσοδο που αποκτιέται από μισθώσεις εδάφους για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των εννέα (9) ετών ή για τις επιφάνειες και τις εμφυτεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στο χώρο αυτό και αναφέρονται στα άρθρα 58 και 59 του α.ν. 2783/1941.⁴³

⁴³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

2.3 Ακαθάριστο εισόδημα από οικοδομές



Ως Ακαθάριστο εισόδημα από οικοδομές που εκμισθώνονται θεωρείται το μίσθωμα που συμφωνήθηκε μεταξύ του ιδιοκτήτη της οικοδομής και του ενοικιαστή της, και αποδεικνύεται από σχετικό μισθωτήριο ή άλλο παρόμοιο αποδεικτικό στοιχείο.⁴⁴

Σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης του ακινήτου δεν προσκομίσει το μισθωτήριο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο της συμφωνίας ή αν προσάγει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία είναι δυσανάλογα κατώτερα της μισθωτικής αξίας της οικοδομής, τότε ο προσδιορισμός του ακαθάριστου εισοδήματος γίνεται με σύγκριση της μισθωτικής αξίας της ενοικιαζόμενης οικοδομής με άλλη οικοδομή η οποία ενοικιάζεται κάτω από παρόμοιες συνθήκες.

Για να θεωρήσουμε ότι υπάρχει δυσαναλογία μεταξύ της ενοικίου που δηλώνεται και της πραγματικής μισθωτικής αξίας της οικοδομής θα πρέπει η μισθωτική αξία να είναι ανώτερη του δηλούμενου ενοικίου τουλάχιστον κατά 15%.

Ειδικά το εισόδημα αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 3,5% της αντικειμενικής αξίας⁴⁵ του ακινήτου που ενοικιάζεται και χρησιμοποιείται ως κατοικία, και ειδικότερα της αντικειμενικής αξίας στις περιοχές που ισχύει το

⁴⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁴⁵ Όπως η αξία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 1249/1982.

«προκαθορισμένο» σύστημα αξιών για την επιβολή του φόρου μεταβίβασης ακινήτων.

Ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα να αμφισβητήσει την καθορισμένη μισθωτική αξία εφόσον παρουσιάσει εξαιρετικούς λόγους οι οποίοι ανάγονται αποκλειστικά στους παράγοντες οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν την μισθωτική αξία του ακινήτου όταν αυτή εμφανίζεται μικρότερη του 3,5% της αντικειμενικής αξίας του.⁴⁶

Ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα να επικαλεσθεί τους σχετικούς λόγους ασκώντας προσφυγή, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του τρέχοντος οικονομικού έτους. Αν ο φορολογούμενος παραλάβει το εκκαθαριστικό σημείωμα μετά τις 31 Δεκεμβρίου του οικείου έτους η προσφυγή ασκείται μέσα στην προθεσμία που ορίζει το άρθρο 66 του ν. 2717/1999.⁴⁷

2.4 Τεκμαρτό μίσθωμα σε περίπτωση ιδιοκατοίκησης, ιδιόχρησης κ.τ.λ. ακινήτου

Αν η οικοδομή κατοικήθηκε από τον ιδιοκτήτη της (ιδιοκατοίκηση), τότε το ακαθόριστο εισόδημά της δεν μπορεί να είναι μικρότερο του 3,5% της αξίας της.

Ο υπολογισμός της αξίας της οικοδομής προκύπτει απ' το γινόμενο των εξής παραγόντων⁴⁸:

- Της Κύριας επιφάνειας της οικοδομής, εάν σε αυτή προσθέσουμε το ποσοστό 20% της επιφάνειας των αποθηκευτικών χώρων, καθώς και των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων της οικοδομής.
- Της Τιμής ζώνης, για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, που ισχύουν την 1^η Ιανουαρίου του

⁴⁶ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁴⁷ Καθώς και το άρθρο 77 ν. 4125/1960.

⁴⁸ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

έτους που προκύπτει το εισόδημα ή της τιμής εκκίνησης για τις υπόλοιπες περιοχές που ισχύουν την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους.

- Του Διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος ανάλογα με την τιμή ζώνης ή την τιμή εκκίνησης της περιοχής που βρίσκεται το ακίνητο ορίζεται ως εξής:

Πίνακας 1

Τιμή ζώνης ή εκκίνησης ανά τ.μ.		Διορθωτικός Συντελεστής
μέχρι 440 €		1.10
από 440 €	έως 734 €	1.20
από 734 €	έως 1.174 €	1.30
από 1.174 €	και πάνω	1.40

Πηγή: Φορολογική Επιθεώρηση⁴⁹

- Του Συντελεστή παλαιότητας, ως τιμή του οποίου λαμβάνεται ότι ισχύει στην φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Οι τιμές του συντελεστή παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 2

Έτη από τη συμπλήρωση 2ετίας από την έκδοση της οικοδομικής άδειας του ακινήτου	Συντελεστής Παλαιότητας
1 έως 5	0,90
6 έως 10	0,80
11 έως 15	0,75
16 έως 20	0,70
21 έως 25	0,65
26 - ...	0,60

Πηγή: Φορολογική Επιθεώρηση⁴⁹

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι για τις ιδιοκατοικούμενες δευτερεύουσες εξοχικές κατοικίες, το τεκμαρτό μίσθωμα, για την κάθε μια από αυτές, υπολογίζεται για

⁴⁹ τεύχος 718, 05/2009.

χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών ανά έτος. Πιο συγκεκριμένα ως εξοχικές κατοικίες θεωρούνται εκείνες που βρίσκονται σε παραθεριστικές περιοχές ή εξοχικά κέντρα, και σε μεγάλη απόσταση από την αστική περιοχή όπου έχει την κατοικία του ο φορολογούμενος.⁵⁰

Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει το τεκμαρτό μίσθωμα που υπολογίζεται με τον προηγούμενο τρόπο.

Σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις ιδιόχρησης της οικοδομής ή παραχώρησής της για κατοίκηση ή για χρησιμοποίηση με άλλο τρόπο από τρίτο πρόσωπο, χωρίς αντάλλαγμα (δώρεάν παραχώρηση), το ακαθάριστο εισόδημά της προσδιορίζεται με σύγκριση της οικοδομής αυτής με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται.

Το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα που καθορίζεται με τον τρόπο αυτό δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο του 5%, αλλά ούτε και μικρότερο του 3.5% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου.⁵¹ Βέβαια, αυτά ισχύουν για περιοχές στις οποίες ισχύει το Αντικειμενικό σύστημα αξιών για την επιβολή του φόρου μεταβίβασης ακινήτων.

Στην αντίθετη περίπτωση όπου το ακίνητο βρίσκεται εκτός των περιοχών που προαναφέραμε, τότε το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα δε μπορεί να υπερβεί τα 4% της πραγματικής αξίας⁵² της οικοδομής κατά το χρόνο φορολογίας.

Όλα όσα προαναφέρθηκαν, για το δικαίωμα του φορολογούμενου να αμφισβητήσει το ύψος της μισθωτικής αξίας, εφαρμόζονται ανάλογα και σε αυτήν την περίπτωση.

⁵⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁵¹ Όπως προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982.

⁵² Αγοραίας.

2.5 Ακαθόριστο εισόδημα από γαίες⁵³

Ως ακαθόριστο εισόδημα για την περίπτωση αυτή θεωρείται το εισόδημα που προκύπτει με βάση τους όρους της συμφωνίας που αφορά στην εκμετάλλευση της έκτασης.

Αν το ενοίκιο ή το αντάλλαγμα έχει συμφωνηθεί να καταβάλλεται σε είδος, τότε υπολογίζεται η χρηματική του αξία λαμβάνοντας υπόψη τη μέση τιμή χονδρικής πώλησης στο συγκεκριμένο τόπο παραγωγής και για το συγκεκριμένο χρόνο παραγωγής.

Στην περίπτωση που δεν προσκομισθεί συμφωνητικό ή άλλο παρόμοιο στοιχείο με το οποίο να αποδεικνύεται η συμφωνία ή αν το ενοίκιο που συμφωνήθηκε είτε σε χρήμα είτε σε είδος είναι δυσανάλογα κατώτερο της πραγματικής μισθωτικής αξίας των γαιών ή τέλος όταν η εκμετάλλευση των εκτάσεων αυτών παραχωρήθηκε σε τρίτο, χωρίς αντάλλαγμα τότε το ακαθόριστο εισόδημα υπολογίζεται εάν κάνουμε σύγκριση με άλλες παρόμοιες ενοικιαζόμενες καλλιεργήσιμες γεωργικές εκτάσεις.

Για να θεωρηθεί ότι υπάρχει δυσαναλογία στην τιμή του μισθώματος θα πρέπει η τιμή της μισθωτικής αξίας των γαιών να είναι μεγαλύτερο τουλάχιστον σε ποσοστό 25% και άνω της αντίστοιχης τιμής του συμφωνημένου μισθώματος.⁵⁴

Αν αντιθέτως η τιμή του μισθώματος που δηλώνεται προκύπτει μεγαλύτερη της αντικειμενικής μισθωτικής αξίας τότε λαμβάνεται υπόψη το ενοίκιο που δηλώνεται.

Και σε αυτήν την περίπτωση ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα να αμφισβητήσει το τεκμαρτό εισόδημα το οποίο υπολογίζεται με τον πιο πάνω τρόπο.⁵⁵

Δεν πρέπει να παραλείψουμε ότι δε λαμβάνεται υπόψη το τεκμαρτό μίσθωμα από την παραχώρηση των εκτάσεων, χωρίς αντάλλαγμα, όταν αυτή έχει συμφωνηθεί μεταξύ

⁵³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁵⁴ Όπως αυτό δηλώνεται.

⁵⁵ Παρ. 4 άρθρου ν. 2238/1994.

συζύγων (κατά κύριο επάγγελμα αγροτών) ή από γονείς ηλικίας άνω των 65 ετών προς τα παιδιά τους, τα οποία κατά κύριο επάγγελμα είναι αγρότες.

2.6 Απαλλαγές από το φόρο⁵⁶

Από το φόρο εισοδήματος απαλλάσσονται τα εισοδήματα που προκύπτουν:

- από την παραχώρηση της χρήσης του κτιρίου, χωρίς αντάλλαγμα, είτε στο δημόσιο είτε σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- από την δωρεάν παραχώρηση της χρήσης της οικοδομής ως κύρια κατοικία από τους γονείς προς τα παιδιά τους ή αντίστροφα.

Από 1-1-2006 και μετά, παρέχεται απαλλαγή για τη δωρεάν παραχώρηση κύριας κατοικίας μέχρι εμβαδού 200 τ.μ. στις δύο προηγούμενες περιπτώσεις.

- Από ιδιοκατοίκηση της κύριας κατοικίας του φορολογούμενου (και των δευτερευουσών αν υπάρχουν) ανεξάρτητα από την εμφάνειά τους. Η απαλλαγή αυτή του τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση (κύριας ή δευτερευουσών) κατοικιών ισχύει από το έτος 2003.

Δεν θεωρείται εισόδημα από ακίνητα εισόδημα που αποκτάται από την ιδιοχρησιμοποίηση των βιομηχανοστασίων, από βιομηχανίες και από 1-1-2007 και από βιοτεχνίες, καθώς επίσης και από ιδιοχρησιμοποίηση οικοδομών που βρίσκονται μέσα σε αγροτικά χτήματα ή έξω από αυτά, αλλά χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή των έργων της γεωργικής επιχείρησης.

⁵⁶ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

2.7 Καθαρό εισόδημα

Από το οικονομικό έτος 2008 (χρήση 2007) από το ακαθόριστο εισόδημα από ακίνητα αφαιρούνται ανάλογα με το είδος και τη χρήση του ακινήτου τα παρακάτω πάγια ποσοστά:

Όταν πρόκειται για οικοδομημένο ακίνητο,⁵⁷

- i) Πάγιο ποσοστό 5% για αποσβέσεις για κατοικίες, σχολεία, οικοτροφεία, φροντιστήρια, κλινικές, ξενοδοχεία, αίθουσες θεάτρων ή κινηματογράφων κ.λπ.
- ii) Το ποσοστό της προηγούμενης περίπτωσης μειώνεται σε 3% όταν χρησιμοποιούνται για διαφορετικές χρήσεις από αυτές (ως καταστήματα, γραφεία, αποθήκες, βιομηχανοστάσια κ.λπ.)
- iii) Ποσοστό 40% για δαπάνες με δικαιολογητικά για ασφάλιστρα προστασίας από πυρκαγιά, ή άλλους κινδύνους, για δικαστικά έξοδα, αμοιβές δικηγόρου σε υποθέσεις μισθωτικών διαφορών ή διαφορών μεταξύ ιδιοκτητών και διαχειριστών της ιδιοκτησίας ή τέλος δαπάνες για επισκευή και συντήρηση της οικοδομής γενικότερα.

Αν στις δαπάνες επισκευής και συντήρησης περιλαμβάνονται και δαπάνες για παροχή υπηρεσιών σε ηλεκτρολόγους, υδραυλικούς, ελαιοχρωματιστές κ.λπ. για εργασίες που έγιναν από 1-8-2007 και μετά, και δεν καλύπτονται από αυτό το ποσοστό έκπτωσης, μεταφέρονται μαζί με τις υπόλοιπες δαπάνες του φορολογούμενου από το συνολικό του εισόδημα, κατά ποσοστό 40% και μέχρι το όριο των 8.000 ευρώ κατά την εκκαθάριση της δήλωσης.

Όταν πρόκειται για μη οικοδομημένο ακίνητο:⁵⁸

- iv) Ποσοστό 5% για καλλιεργήσιμες γεωργικές εκτάσεις και γαίες γενικότερα.
- v) Συνολικό ποσοστό 3% για το τμήμα της αξίας μίας οικοδομής που θεωρείται εισόδημα όταν η οικοδομή χτίστηκε από τον ενοικιαστή σε οικόπεδο του ιδιοκτήτη.

⁵⁷ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁵⁸ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Για εισοδήματα που προέρχονται από γήπεδα και αθλητικούς χώρους, από την ενοικίαση χώρου για τοποθέτηση επιγραφών και διαφημίσεων, και για το εισόδημα που προκύπτει από τη διαφορά του μισθώματος και του υπομισθώματος σε περίπτωση υπεκμίσθωσης ακινήτων, δεν ισχύει το παραπάνω ποσοστό έκπτωσης.

Για τις ειδικές περιπτώσεις εισοδήματος από ακίνητα,⁵⁹

Επίσης από το ακαθάριστο εισόδημα από οικοδομές αφαιρούνται τα ακόλουθα ποσά:

vi) Το δικαίωμα που αποκτά κάθε χρόνο ο ιδιοκτήτης του εδάφους και η αξία της οικοδομής σε περίπτωση υπεκμίσθωσης ή ιδιοχρησιμοποίησης οικοδομών που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου.

vii) Το ενοίκιο ή το δικαίωμα που καταβάλλει ο μισθωτής για υπεκμίσθωση, πολυετή μίσθωση και δικαίωμα επιφάνειας ή εμφύτευσης.

viii) Κάθε φόρος, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου που αφορά τη χρήση και εκμετάλλευση γαιών.

ix) Ποσοστό 10% των συνολικών εξόδων που έγιναν και αφορούσαν έργα αποξήρανσης ελών και αντιπλημμυρικά έργα όχι όμως για τα έξοδα βελτίωσης και επέκτασης των γεωργικών εκτάσεων.

x) Το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλεται, σύμφωνα με το νόμο, από τον ιδιοκτήτη στον ενοικιαστή για λύση της μισθωτικής σχέσης.

Θα πρέπει όμως να αναφέρουμε ότι τυχόν αρνητικό αποτέλεσμα δεν θα αφαιρεθεί από τα τυχόν θετικά εισοδήματα άλλων ακινήτων ή άλλων κατηγοριών του φορολογούμενου.

⁵⁹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

2.8 Αυτοτελής φορολογία ενοικιαζόμενων κοινόχρηστων χώρων πολυκατοικιών

Στο ακαθάριστο εισόδημα από ενοικίαση κοινόχρηστων χώρων οικοδομής, οι οποίοι ανήκουν στους ιδιοκτήτες των επιμέρους ιδιοκτησιών⁶⁰ της οικοδομής αυτής επιβάλλεται φόρος με συντελεστή 20%. Ο φόρος αυτός περιλαμβάνει το φόρο εισοδήματος, τα τέλη χαρτοσήμου και την εισφορά του Ο.Γ.Α. στο χαρτόσημο.

Το ποσό αυτό αποδίδεται από τον διαχειριστή της πολυκατοικίας, με δήλωσή του, στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. της περιφέρειας στην οποία εντάσσεται το ενοικιαζόμενο ακίνητο.

Η δήλωση αυτή υποβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη του Δεκεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους και σε τρία επιμέρους αντίτυπα. Από αυτά το ένα κατατίθεται στην αρμόδια φορολογική αρχή και τα άλλα δύο παραλαμβάνονται από τον φορολογούμενο για να τα χρησιμοποιήσει είτε ως πιστοποιητικό είτε ως αποδεικτικό εκπλήρωσης της φορολογικής υποχρέωσης.⁶¹

Τέλος πρέπει να σημειώσουμε ότι η φορολόγηση αυτή είναι αυτοτελής, δηλαδή με την επιβολή του φόρου αυτού εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση προς το δημόσιο.

2.9 Αυτοτελής φορολογία του «αέρα» που καταβάλλεται στον εκμισθωτή

Κάθε ποσό που εισπράττει ο ιδιοκτήτης ενός μισθωμένου ακινήτου- εάν εξαιρέσουμε το ποσό του ενοικίου- για την ενοικίασή του, μόνου του ή μαζί με οποιονδήποτε εξοπλισμό ή κάθε άλλη εγκατάσταση, φορολογείται με συντελεστή 20% στο καθαρό ποσό που καταβάλλει ο ενοικιαστής στο δικαιούχο εκμισθωτή.⁶²

⁶⁰ Της ίδιας της οικοδομής.

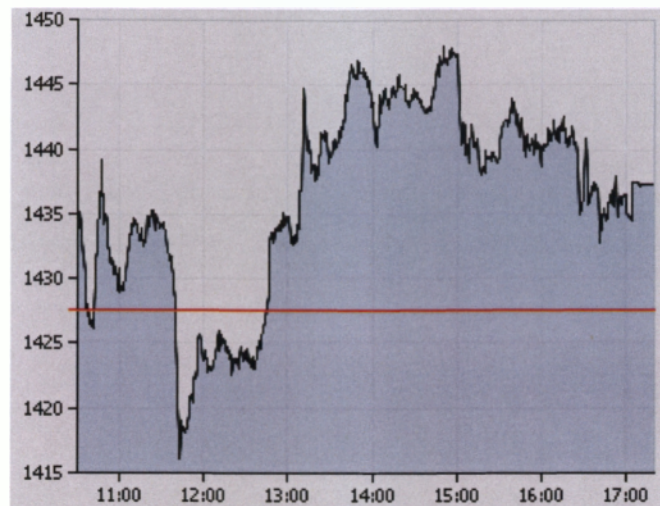
⁶¹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁶² Ισχύς από 21.3.1996.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Πρέπει να σημειώσουμε ότι για τα ποσά που καταβάλλονται από 1.1.2007 και μετά δεν ισχύει η αυτοτελής φορολόγησή τους και φορολογούνται ως εισόδημα Α' κατηγορίας, λαμβάνοντας υπόψη τις αντίστοιχες διατάξεις. Δηλαδή τα ποσά αυτά συναθροίζονται με τα υπόλοιπα εισοδήματα και ο φόρος 20% συμφηφίζεται κατά την εκκαθάριση της δήλωσης.

Κεφάλαιο 3^ο Εισόδημα από κινητές αξίες



Εισόδημα από κινητές αξίες είναι τα έσοδα από τα «κινητά κεφάλαια». Ειδικότερα είναι το εισόδημα που προκύπτει κάθε χρόνο από :⁶³

- (α) μερίσματα και τόκους που προέρχονται από ιδρυτικούς τίτλους και μετοχές ελληνικών ανώνυμων εταιριών, από τόκους ομολόγων και του ελληνικού δημοσίου ή ελληνικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ελληνικών επιχειρήσεων κάθε είδους, καθώς και από αμοιβές και ποσοστά των διοικητικών συμβούλων και των εκτός μισθού αμοιβών και ποσοστών των διευθυντών και διαχειριστών των ανώνυμων εταιριών.
- (β) μερίσματα και τόκους που προέρχονται από ιδρυτικούς τίτλους και μετοχές ανώνυμων εταιριών που έχουν την έδρα τους στο εξωτερικό από τόκους ομολόγων ξένων κρατών ή νομικών προσώπων ή επιχειρήσεων κάθε είδους που ανήκουν σε χώρα του εξωτερικού.
- (γ) τόκους που προέρχονται από έντοκες καταθέσεις τοις μετρητοίς ή εγγυήσεις κάθε τίτλου καθώς και από κάθε χρεωστικό τίτλο, εξασφαλισμένο με υποθήκη ή ενέχυρο ή χωρίς καμία εξασφάλιση, ο οποίος δεν περιλαμβάνεται στις δύο προηγούμενες περιπτώσεις.
- (δ) κέρδη που προέρχονται από αμοιβαία κεφάλαια.

⁶³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

- (ε) κέρδη ανώνυμων εταιριών τα οποία διανέμουν με τη μορφή μετρητών στο προσωπικό τους.
- (στ) την υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεμάτων, που ορίζονται στις διατάξεις του Ν. 400/1970, και αφορούν ασφαλίσεις ζωής.
- (ζ) τη διαφορά μεταξύ του αντιτίμου των μετοχών και του ποσού που είχαν πραγματικά καταβάλλει οι μέτοχοι για την απόκτηση των μετοχών αυτών, και μοιράζεται σ' αυτούς σε περίπτωση διάλυσης μίας εταιρίας. Βασική προϋπόθεση είναι το ποσό αυτό να μην έχει επιστραφεί στα άτομα αυτά.
- (η) τη διαφορά μεταξύ του αντιτίμου των μετοχών και του ποσού που είχε πραγματικά καταβληθεί από τους μετόχους για την απόκτηση των μετοχών αυτών, που καταβάλλεται σε αυτούς, σε περίπτωση πώλησης των μετοχών της εταιρίας λόγω μείωσης ή απόσβεσης του κεφαλαίου της εταιρίας αυτής.
- (θ) χρηματικές παροχές ή γενικά παροχές σε είδος που η αξία τους μπορεί να υπολογισθεί χρηματικά, οι οποίες δόθηκαν από ανώνυμη ελληνική εταιρία, χωρίς νόμιμη ή συμβατική υποχρέωση σε διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους ή προέδρους ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντές και γενικά σε εκπροσώπους της ανώνυμης εταιρίας με την προϋπόθεση ότι έχουν επιβαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης για τη συγκεκριμένη διαχειριστική περίοδο.
- (ι) τόκους με τους οποίους πιστώνεται ο «λογαριασμός νεότητας προσωπικού ΟΤΕ».⁶⁴

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι δε θεωρείται εισόδημα από κινητές αξίες το ποσό⁶⁵:

- των τόκων που προέρχονται είτε από συνάλλαγμα είτε από γραμμάτια από εμπορικές συναλλαγές, καθώς και
- των τόκων από τις πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση της αντίστοιχης χρηματικής αξίας τους, εφόσον αποδειχθεί ότι έγιναν μεταξύ εμπόρων.

Το εισόδημα της περίπτωσης αυτής μπορεί να θεωρηθεί σαν εισόδημα (κέρδος) από εμπορικές επιχειρήσεις με τη βασική προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος που αποκτά αυτό το εισόδημα ασκεί στην Ελλάδα εμπορική επιχείρηση ή, εάν πρόκειται για άτομο

⁶⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁶⁵ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

που προέρχεται από χώρα του εξωτερικού, εφόσον έχει μόνιμα εγκατασταθεί στην Ελλάδα και οι τόκοι προέρχονται από εργασίες που έγιναν στη χώρα μας.⁶⁶

Επίσης, σημειώνεται ότι δε θεωρείται εισόδημα από κινητές αξίες αλλά εισόδημα από ελεύθερα επαγγέλματα το ποσό των τόκων (συμβατικών και υπερημερίας) που καταβάλλονται σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς και τοπογράφους, λόγω καθυστέρησης στην πληρωμή τους, για τις υπηρεσίες που προσέφεραν από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος.

3.1 Χρόνος απόκτησης

Ως χρόνος απόκτησης θεωρείται ο ακριβής προσδιοριζόμενος χρόνος που αποκτήθηκαν τα εισοδήματα της προηγούμενης παραγράφου. Κατ' αντιστοιχία με την προηγούμενη παράγραφο ορίζεται ως εξής:

- ο Ο χρόνος εξαργύρωσης των τόκων των ομολόγων και των μερισμάτων.
- ο Ο χρόνος έγκρισης του Ισολογισμού από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων Α.Ε., προκειμένου για τα κέρδη που διανέμονται από τις εταιρίες αυτές, με τη μορφή τόκων ιδρυτικών τίτλων και προνομιούχων μετοχών, μερισμάτων, προμερισμάτων, ποσοστών και αμοιβών των διοικητικών συμβούλων, αμοιβών και ποσοστών –εκτός από το μισθό– σε διευθυντές της Α.Ε., καθώς και αμοιβές στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους.
- ο Ο χρόνος εξαργύρωσης ή είσπραξης ή άλλου ισότιμου νομικού γεγονότος,⁶⁷ προκειμένου για τα μερίσματα και τους τόκους που προέρχονται από χώρα του εξωτερικού.
- ο Ο χρόνος που οι τόκοι καθίστανται ληξιπρόθεσμοι, προκειμένου για τους τόκους από κάθε άλλο τίτλο, ενώ για τους τόκους που επιδικάζονται, ο χρόνος καταβολής ή πίστωσής τους.
- ο Ο χρόνος έγκρισής τους από την Α.Ε. «Διαχειρίσεως», όταν πρόκειται για κέρδη από αμοιβαία κεφάλαια.

⁶⁶ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

⁶⁷ π.χ. πίστωσης, συμψηφισμού κ.τ.λ..

- ο Ο χρόνος έγκρισης του Ισολογισμού από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, όταν πρόκειται για τα κέρδη που διανέμονται από Α.Ε. στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους.

3.2 Ακαθάριστο & Καθαρό Εισόδημα από κινητές αξίες

Τα ποσά που προκύπτουν από τις πιο πάνω περιπτώσεις και τα οποία αποκτά κάθε δικαιούχος, αποτελούν το λεγόμενο Ακαθάριστο εισόδημα από κινητές αξίες.

Από το εισόδημα αυτό αφαιρείται κάθε φόρος ή τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε άλλου που βαραίνει το εισόδημα αυτό.⁶⁸ Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, από τα πιο πάνω ποσά, άλλα φορολογούνται στο όνομα του φυσικού ή νομικού προσώπου που τα αποκτά, προστιθέμενο στα εισοδήματα που προκύπτουν από άλλες κατηγορίες⁶⁹ άλλα φορολογούνται αυτοτελώς⁷⁰ ή απαλλάσσονται από τον φόρο⁷¹ και άλλα δεν υπάγονται σε φορολογία στο όνομα του δικαιούχου⁷², γιατί με την φορολόγηση των κερδών της Α.Ε., εξαντλήθηκε η απαίτηση του Δημοσίου για παραπέρα φορολόγησή τους. Κατ' εξαίρεση και προκειμένου για τόκους που αναγνωρίστηκαν να αποζημιώσουν συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα, αφαιρούνται οι τόκοι που καταβάλλονται σε δανειοδοτικούς φορείς έως το ύψος του συνολικού ακαθάριστου εισοδήματος από τόκους.

Το ποσό που απομένει αποτελεί το καθαρό εισόδημα από κινητές αξίες.

⁶⁸ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

⁶⁹ π.χ. μερίσματα αλλοδαπών Α.Ε., τόκους δανείων κ.τ.λ..

⁷⁰ τόκοι καταθέσεων ταμειυτηρίου.

⁷¹ τόκοι καταθέσεων στεγαστικού ταμειυτηρίου για την απόκτηση πρώτης κατοικίας .

⁷² π.χ. μερίσματα μετοχών ελληνικών Α.Ε..

Κεφάλαιο 4^ο Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις



Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει κάθε χρόνο από την άσκηση ατομικά ή εταιρικά μιας ή περισσότερων εμπορικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών επιχειρήσεων ή από οποιοδήποτε κερδοσκοπικό ή βιοποριστικό επάγγελμα, το οποίο όμως δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των ελεύθερων επαγγελμάτων.⁷³

Επίσης σαν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις θεωρούνται τα εισοδήματα που προκύπτουν από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- ✚ Το κέρδος από επιχειρήσεις αγοραπωλησίας ακινήτων, γενικά, εκτός από τις τεχνικές επιχειρήσεις και εκείνες που τα κέρδη τους υπολογίζονται με ειδικό τρόπο.⁷⁴
- ✚ Τα κέρδη που αποκτά οργανωμένη επιχείρηση πώλησης οικοπέδων ή αγροτεμαχίων, τα οποία προέρχονται από εδαφικές εκτάσεις της επιχείρησης οι οποίες βρίσκονται εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως Δήμου ή Κοινότητας και χωρίστηκαν ή ρυμοτομήθηκαν με βάση πολεοδομικές μελέτες.

⁷³ που αναφέρονται στο άρθρο 48 του Ν. 2238/1994.

⁷⁴ αναλυτικά στο άρθρο 34 του ν. 2238/1994.

- ✚ Τα ποσά που καταβάλλονται στα μέλη τους από τους αστικούς και αγροτικούς συνεταιρισμούς με τη μορφή μερίσματος, αποζημίωσης ή αμοιβής.
- ✚ Τα οφέλη που κερδίζει ο δικαιούχος με πράξη του – μεμονωμένη ή συμπωματική – με την οποία απέβλεπε απ' την αρχή σε κέρδος.
- ✚ Το κέρδος του δικαιούχου από μεμονωμένη ή συμπωματική πράξη πώλησης εδαφικών εκτάσεων, εκτός σχεδίου πόλεως τα οποία έχουν πολύ μεγάλη αξία και με την προϋπόθεση ότι η πώληση έγινε μέσα σε δύο χρόνια από την απόκτησή τους.
- ✚ Η επιχειρηματική αμοιβή του ομόρρυθμου συνεταίρου, του μέλους κοινωνίας κληρονομικού δικαίου, στη οποία υπάρχει και ανήλικος καθώς και του εταίρου διαχειριστή της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης στην οποία μετέχει.
- ✚ Ο μισθός που καταβάλλεται στα μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε., καθώς και ο μισθός και οι κάθε είδους απολαβές που καταβάλλονται από εταιρίες περιορισμένης ευθύνης στους εταίρους τους για τις υπηρεσίες που προσφέρουν με βάση ειδική σύμβαση μίσθωσης εργασίας ή εντολής εφόσον κατά το χρόνο παροχής των υπηρεσιών τους, τα μέλη αυτά ή οι συνέταιροι των ΕΠΕ, είναι ασφαλισμένοι σε οποιονδήποτε εκτός του ΙΚΑ, ασφαλιστικό φορέα.
- ✚ Τα κέρδη από συνακόλουθες εργασίες της επιχείρησης, που πραγματοποιούνται απ' αυτήν παράλληλα με την κύρια δραστηριότητά της.
- ✚ Η αυτόματη υπερτίμηση του πάγιου κεφαλαίου που χρησιμοποιεί η επιχείρηση, καθώς και αυτή που δεν πραγματοποιήθηκε αλλά έχει περιληφθεί στην απογραφή.
- ✚ Οι τόκοι από συναλλαγματικές και γραμμάτια από εμπορικές συναλλαγές, καθώς και οι τόκοι από πωλήσεις με πίστωση εμπορευμάτων μεταξύ εμπόρων καθώς και οι τόκοι που καταβάλλονται εκπρόθεσμα ή γενικά οι τόκοι που επιδικάζονται για την περίπτωση αυτή.
- ✚ Οι αποδόσεις από συμβάσεις ή πράξεις που σχετίζονται με την παραγωγή χρηματοοικονομικών προϊόντων που πραγματοποιούν επαγγελματίες που χρησιμοποιούν βιβλία Γ' κατηγορίας του ΚΒΣ.⁷⁵

⁷⁵ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

- ✚ Τα οφέλη μίας επιχείρησης, που προέρχονται από την παραίτηση πιστώτριας επιχείρησης από την είσπραξη του όποιου οφειλόμενου χρέους, μέσα στα πλαίσια της επαγγελματικής τους συνεργασίας.

4.1 Προσδιορισμός του ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος

1. Ως ακαθάριστο εισόδημα εννοείται το σύνολο των ακαθάριστων εισόδων της επιχείρησης από τις κάθε είδους εμπορικές συναλλαγές της.

2. Το καθαρό εισόδημα (κέρδος) των εμπορικών επιχειρήσεων υπολογίζεται ανάλογα με την κατηγορία των βιβλίων και στοιχείων του ΚΒΣ που τηρούν, ως εξής:

- Για τις επιχειρήσεις που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία δεύτερης και τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ, υπολογίζεται λογιστικά, δηλαδή με βάση τα αριθμητικά δεδομένα που προκύπτουν από τα βιβλία και τα στοιχεία της επιχείρησης.
- Για εκείνες τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία και στοιχεία πρώτης κατηγορίας του ΚΒΣ, καθώς και για τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία ή τηρούν ανακριβή ή ανεπαρκή βιβλία και στοιχεία, που δεν επιτρέπουν τη διενέργεια ελεγκτικών επαληθεύσεων, το καθαρό κέρδος υπολογίζεται εξωλογιστικά με εφαρμογή του μοναδικού συντελεστή καθαρού κέρδους στα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.⁷⁶

Στην περίπτωση αυτή, στα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης δεν περιλαμβάνονται:

- ✚ Οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις εάν εξαιρέσουμε τους τόκους από συναλλαγματικές και τα γραμμάτια από εμπορικές εφαρμογές καθώς και τους τόκους από την πώληση εμπορευμάτων με πίστωση.⁷⁷
- ✚ Η περίπτωση της αυτόματης υπερτίμησης του κεφαλαίου μίας επιχείρησης.⁷⁸

⁷⁶ ο ακριβής τρόπος υπολογισμού βρίσκεται στο άρθρο 32 του νόμου 2238/1994.

⁷⁷ λεπτομέρειες βρίσκονται στο άρθρο 25 παρ.4 του Ν. 2238/1994.

⁷⁸ άρθρο 28 παρ. 3 περ. ζ' άρθρο 32 παρ. 1 β' .

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

- ✦ Ποσά που εισπράχθηκαν από απαιτήσεις της επιχείρησης που είχαν θεωρηθεί μη ασφαλείς και είχαν γίνει δεκτά από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ., όταν είχαν προσδιορισθεί τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης σε προηγούμενο έτος.
- ✦ Τα ποσά που εισπράχθηκαν από την επιχείρηση, γιατί θεωρήθηκε ότι είχαν καταβληθεί χωρίς να οφείλονται για φόρους, τέλη και εισφορές που την επιβάρυναν και είχαν γίνει δεκτά κατά τον προσδιορισμό των καθαρών κερδών από τον αρμόδιο προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ., σε προηγούμενα χρόνια.

Τα προηγούμενα ποσά προστίθενται ακολούθως στο ποσό των καθαρών κερδών που προκύπτουν εξωλογιστικά, δηλαδή με την εφαρμογή του μοναδικού συντελεστή καθαρού κέρδους στα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

Ειδικά, προκειμένου για τις επιχειρήσεις που υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και στοιχεία πρώτης (Α') κατηγορίας του ΚΒΣ, και με την προϋπόθεση ότι προκύπτουν επαρκή και ακριβή, τα καθαρά κέρδη τους προσδιορίζονται εξωλογιστικά με πολλαπλασιασμό των αγορών⁷⁹ με έναν ειδικό συντελεστή καθαρού κέρδους, ο οποίος έχει μοναδική τιμή για κάθε δραστηριότητα ή επάγγελμα με την προϋπόθεση το επάγγελμα αυτό να συμπεριλαμβάνεται στον ειδικό πίνακα των συντελεστών που εφαρμόζονται στις αγορές αγαθών.

Αν ένα επάγγελμα δεν συμπεριλαμβάνεται στον πίνακα τότε οι αγορές μετατρέπονται με βάση το πραγματοποιούμενο μικτό κέρδος σε ακαθάριστα έσοδα και ακολούθως με την εφαρμογή του αντίστοιχου συντελεστή εσόδων (μ.σ.κ.κ.) υπολογίζονται τα καθαρά κέρδη.

Οι συντελεστές αυτοί, αναλυτικά για κάθε περίπτωση, έχουν τοποθετηθεί σε παράρτημα στο τέλος της εργασίας.

⁷⁹ παρ. 5 άρθρου 32 του Κ.Φ.Ε..

Κεφάλαιο 5^ο Εισόδημα Τεχνικών Επιχειρήσεων

5.1 Οικοδομικές επιχειρήσεις



5.1.1 Ακαθάριστο Εισόδημα

Σύμφωνα με το Νόμο 3522 που ψηφίσθηκε το 2006, ως ακαθάριστο έσοδο των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την κατασκευή και πώληση ανεγειρόμενων οικοδομών, ορίζεται η αξία των ολοκληρωμένων και ετοιμοπαράδοτων οικοδομών, των οικοδομικών συγκροτημάτων, των διαμερισμάτων, καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών και άλλων χώρων όπως ακριβώς αναφέρεται στο συμβόλαιο μεταβίβασης δηλαδή το πωλητήριο συμβόλαιο.⁸⁰

Η τιμή αυτή δεν πρέπει να είναι μικρότερη από εκείνη που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της φορολογία μεταβίβασης ακινήτων.

Εξάλλου, οι επιχειρήσεις αυτές υποχρεούνται πριν ολοκληρώσουν την τελική μεταβίβαση του ακινήτου (οικοδομής, συγκροτήματος, διαμερισμάτων, κ.τλ.) να

⁸⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

υποβάλλουν «ειδική δήλωση ΦΠΑ», στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. της περιοχής που εντάσσεται το συγκεκριμένο ακίνητο. Η τιμή που θα προκύψει από το έλεγχο της δήλωσης αυτής, ονομάζεται και τίμημα μεταβίβασης και δεν θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη από εκείνη που περιλαμβάνεται στο συμβόλαιο μεταβίβασης.⁸¹

Πιο συγκεκριμένα κατά τον έλεγχο της δήλωσης αυτής, ο αρμόδιος υπάλληλος θα ελέγξει αν το τίμημα μεταβίβασης, όπως προκύπτει απ' αυτήν τη δήλωση έχει διαφορά από την αξία που λαμβάνεται υπόψη στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων και αν επίσης συμφωνεί με το συνολικό απολογιστικό κόστος του δεδομένου ακινήτου, στην περίπτωση που έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή του ή το προϋπολογιστικό κόστος αν δεν έχουν γίνει όλες οι εργασίες κατασκευής.

Αν ο φορολογούμενος διαφωνήσει με την αξία που προσδιορίζει η αρμόδια Δ.Ο.Υ., τότε έχει δικαίωμα να προσφύγει, ύστερα από κατάθεση ειδικής αίτησης στο Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών (Σ.Ο.Ε.). Υπάλληλοι του Σ.Ο.Ε., ακολούθως θα εκτιμήσουν την αξία του ακινήτου και θα ανακοινώσουν το αποτέλεσμα της εκτίμησής τους. Η τιμή αυτή είναι δεσμευτική και ο υπόχρεος δεν έχει δικαίωμα να την αμφισβητήσει.

Τέλος, μπορούμε να πούμε σαν συμπέρασμα ότι, αν η αξία της οικοδομής που προκύπτει από άλλα επίσημα ή ανεπίσημα στοιχεία, είναι μεγαλύτερη από την πιο πάνω προσδιοριζόμενη αξία τότε ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται φυσικά αυτή η μεγαλύτερη αξία.

5.1.2 Χρόνος απόκτησης ακαθάριστων εσόδων

Σαν χρόνος απόκτησης των ακαθάριστων εσόδων από τις οικοδομικές επιχειρήσεις θεωρείται η ημέρα σύνταξης του οριστικού συμβολαίου, ή στην περίπτωση που έχει υπογραφεί συμβολαιογραφικό προσύμφωνο, η ημέρα κατά την οποία

⁸¹ όπως αναφέρονται στις διατάξεις του κώδικα Φ.Π.Α., σχετικά με την επιβολή Φ.Π.Α. στις μεταβιβάσεις οικοδομών, σύμφωνα με την 1031379/178/35/0014/Π.Ο.Λ.1053/27.3.2006 Υπουργική Απόφαση.

συμπληρώνονται δύο (2) χρόνια από την σύνταξή του, εφόσον στο χρονικό διάστημα αυτό δεν συντάχθηκε το οριστικό συμβόλαιο.

Στην περίπτωση όμως που έχει υπογραφεί προσύμφωνο και ο αγοραστής έχει καταβάλλει ολόκληρο το ποσό για την αγορά του ακινήτου, διαμερίσματος κ.λπ., και επομένως είναι κάτοχος του ακινήτου, τότε σαν χρόνος απόκτησης του ακαθάριστου εσόδου του υπόχρεου θεωρείται η ημέρα υπογραφής του προσυμφώνου.⁸²

5.1.3 Προσδιορισμός του Καθαρού εισοδήματος⁸³

Το καθαρό κέρδος των τεχνικών επιχειρήσεων υπολογίζεται εξωλογιστικά (τεκμαρτός προσδιορισμός), εάν εφαρμόσουμε τον καθαρό συντελεστή κέρδους στο σύνολο των ακαθάριστων εσόδων.

Έτσι στην περίπτωση των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την πώληση ανεξάρτητων οικοδομών, συγκροτημάτων, διαμερισμάτων, πολυκατοικιών, καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών, και άλλων χώρων εφαρμόζεται συντελεστής 15%, στην αξία των ακινήτων, όπως αυτή προσδιορίζεται για την επιβολή του φόρου μεταβίβασης ακινήτων.

Ο προσδιορισμός των κερδών των οικοδομικών επιχειρήσεων με τον παραπάνω τεκμαρτό υπολογισμό, ισχύει μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και για τους υπόχρεους⁸⁴ παρ.4 άρθρο 2 στους οποίους δεν συμμετέχουν νομικά πρόσωπα. ΑΕ,ΕΠΕ κ.λπ.⁸⁵

Περαιτέρω, ο νόμος δεν προβλέπει προσαύξηση του παραπάνω συντελεστή στην περίπτωση που οι δαπάνες κατασκευής των ανεγειρόμενων οικοδομών που

⁸² ισχύει ο όρος της αυτοσύμβασης που περιέχεται στο Άρθρο 235 του Αστικού Κώδικα.

⁸³ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

⁸⁴ παρ.4 άρθρο 2.

⁸⁵ παρ.1 άρθρο 101 του Κ.Φ.Ε..

εμφανίζονται στα βιβλία της επιχείρησης, βρίσκονται σε προφανή δυσαναλογία σε σχέση με το πραγματικό κόστος κατασκευής.

Στην περίπτωση που οι επιχειρήσεις ανέγερσης και πώλησης οικοδομών αρνηθούν να παρουσιάσουν τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ., ή προσκομίσουν βιβλία κατώτερης κατηγορίας ή δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ. ή τα στοιχεία τους είναι ανεπαρκή και ανακριβή, τότε τα ακαθάριστα έσοδά τους υπολογίζονται εξωλογιστικά⁸⁶ με βάση τις πληροφορίες και τα στοιχεία που διαθέτει η αρμόδια Δ.Ο.Υ., για την συναλλακτική δραστηριότητα και τις γενικότερες συνθήκες λειτουργίας της συγκεκριμένης επιχείρησης, και τα καθαρά έσοδα υπολογίζονται τελικά με εφαρμογή του συντελεστή 30%, ο οποίος προκύπτει από το διπλασιασμό του συντελεστή 15%, στα έσοδα αυτά.

Ακόμη, όταν τα καθαρά κέρδη, που προκύπτουν από τον εξωλογιστικό προσδιορισμό που αναφέραμε προηγουμένως, υπολείπονται των καθαρών κερδών που προσδιορίζονται από το έλεγχο λογιστικά, τότε ως πραγματικά καθαρά κέρδη λαμβάνονται τα λογιστικώς προσδιοριζόμενα ανεξάρτητα αν αυτά αντιστοιχούν σε συντελεστή ανώτερο του 30%.⁸⁷

Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού⁸⁸, δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων με λυόμενα ή προκατασκευασμένα στοιχεία κι επομένως, το καθαρό εισόδημα των εν λόγω επιχειρήσεων, προσδιορίζεται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις ανεξάρτητα από τη νομική μορφή με την οποία λειτουργούν⁸⁹, και την κατηγορία των τηρούμενων βιβλίων του Κ.Β.Σ.

Όταν ατομικές επιχειρήσεις ή πρόσωπα⁹⁰, (προσωπικές εταιρίες, κοινοπραξίες κ.λπ.), στα οποία ΔΕΝ συμμετέχει ανώνυμη εταιρία, εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή άλλο

⁸⁶ περ. γ παρ.2 άρθρου 30 του Κ.Φ.Ε..

⁸⁷ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁸⁸ άρθρου 30 του Κ.Φ.Ε..

⁸⁹ ατομική επιχείρηση, προσωπική εταιρία κ.λπ. .

⁹⁰ όπως περιγράφονται στο άρθρο 4 της παρ. 2.

νομικό πρόσωπο⁹¹, που ασχολούνται με την ανέγερση και πώληση οικοδομών τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. και τα λογιστικά κέρδη που προκύπτουν από τα βιβλία αυτά είναι μεγαλύτερα από τα τεκμαρτά, σε φορολογία υπόκειται το άθροισμα των τεκμαρτών κερδών και ποσοστού 40% της διαφοράς μεταξύ λογιστικών και τεκμαρτών κερδών.

Το δε υπόλοιπο 60%, της διαφοράς αυτής μεταφέρεται στο λογαριασμό «Αφορολόγητα κέρδη οικοδομικών επιχειρήσεων» και φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις.

Στην περίπτωση που ο φορολογικός έλεγχος προσδιορίσει λογιστικά κέρδη περισσότερα από αυτά που δήλωσαν οι πιο πάνω επιχειρήσεις με τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματός τους, τότε τα επιπλέον κέρδη προστίθενται στα δηλωθέντα κέρδη και φορολογούνται στο σύνολό τους, με τους ισχύοντες συντελεστές φορολογίας εισοδήματος φυσικών ή νομικών προσώπων.⁹²

Δηλαδή κανένα ποσό από τα κέρδη αυτά, δεν θα εμφανιστεί στον πιο πάνω λογαριασμό αφορολόγητων κερδών.

Επίσης, στην περίπτωση που οι εν λόγω επιχειρήσεις, αποκτήσουν έσοδα από την πώληση οικοδομής της οποίας η ανέγερση ολοκληρώνεται σε μεταγενέστερη χρήση, αυτές υποχρεούνται κατ' αρχήν να δηλώσουν με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος τα τεκμαρτά κέρδη που προκύπτουν με την εφαρμογή του συντελεστή 15% στα ακαθάριστα έσοδά τους. Στη συνέχεια, όταν η οικοδομή θα έχει πλέον ολοκληρωθεί και εφόσον τα λογιστικά κέρδη από την πώλησή της είναι μεγαλύτερα από τα τεκμαρτά κέρδη, τότε στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος θα δηλώσουν τόσο τα τεκμαρτά κέρδη, όσο και το 40% ης διαφοράς μεταξύ των λογιστικών και τεκμαρτών κερδών και από το ολικό ποσό του φόρου εισοδήματος που αντιστοιχεί στα έσοδα αυτά θα αφαιρεθεί ο φόρος που είχε καταβληθεί με την προηγούμενη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, και ο οποίος αντιστοιχεί στα τεκμαρτά κέρδη της

⁹¹ παρ. 1 άρθρου 101.

⁹² Κατούδης, Η.Ε., 2009.

επιχείρησης.⁹³ Τα παραπάνω εφαρμόζονται για ακίνητα των οποίων η άδεια κατασκευής έχει εκδοθεί από την 1^η Ιανουαρίου του 2007 και μετά.

5.2 Δημόσια και Ιδιωτικά Τεχνικά Έργα

5.2.1 Ακαθάριστο Εισόδημα⁹⁴

Για τον προσδιορισμό των ακαθάριστων εσόδων επιχειρήσεων που ασχολούνται με την εκτέλεση δημόσιων ή ιδιωτικών τεχνικών έργων, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι προηγούμενες διατάξεις, με τη διαφορά ότι αφαιρέθηκαν τα εδάφια εκείνα τα οποία καθόριζαν ποιες περιπτώσεις εισφοράς δημόσιου τεχνικού έργου από τον αρχικό ανάδοχο σε άλλη εταιρία ή κοινοπραξία δε θεωρούνται υπεργολαβία, καθόσον με το νέο νόμο⁹⁵ καθιερώνεται ο λογιστικός τρόπος προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος σε όλες τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την εκτέλεση δημόσιων ή ιδιωτικών τεχνικών έργων ανεξάρτητα από τη νομική μορφή με την οποία λειτουργούν⁹⁶, με αποτέλεσμα η κάθε μια επιχείρηση που συμμετέχει στην κατασκευή του έργου να φορολογείται τελικά για τα κέρδη που αποκτά από το μέρος του έργου που έχει αναλάβει να εκτελέσει. (π.χ. υδραυλικά, ηλεκτρολογικά κ.λπ.)

Στην περίπτωση εξωλογιστικού υπολογισμού των καθαρών κερδών συγκεκριμένης κατασκευάστριας εταιρίας ή κοινοπραξίας η οποία είχε αναλάβει την εκτέλεση ολόκληρου ή μέρους του τεχνικού έργου, τα ακαθάριστα έσοδα και τα καθαρά κέρδη της αρχικής αναδόχου εταιρίας δεν θα προσαυξηθούν καθόλου.

Επίσης εξακολουθεί να ισχύει το ποσό της παρακράτησης φόρου 3%, για τα δημόσια τεχνικά έργα που εισφέρονται σε κοινοπραξία ή εταιρία, από τον εργοδότη του έργου αυτού (Δημόσιο, Δήμος, Ν.Π.Δ.Δ., κ.λπ.) κατά την καταβολή εργολαβικού

⁹³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁹⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁹⁵ παρ. 5 άρθρου 34 Ν.3522/2006.

⁹⁶ ατομική επιχείρηση, ΟΕ, ΕΕ κ.λπ..

ανταλλάγματος στον αρχικό ανάδοχο και ο φόρος αυτός θα συμψηφίζεται από την κατασκευάστρια εταιρία ή κοινοπραξία στην οποία έχει ανατεθεί το έργο με βάση βεβαίωση η οποία χορηγείται από τον ανάδοχο και στην οποία αναγράφονται πλήρως όλα τα στοιχεία συμπεριλαμβανόμενου και του ποσού φόρου 3%.⁹⁷

Επίσης προβλέπεται ότι στην περίπτωση εργολαβικής κατασκευής τεχνικών έργων ή στην περίπτωση εκτέλεσης μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων του Δημοσίου, δήμων και κοινοτήτων, δημόσιων επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων, οργανισμών ή επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας καθώς και των Ν.Π.Δ.Δ. γενικά, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται τα εργολαβικά ανταλλάγματα που πιστοποιούνται με τους οικείους λογαριασμούς κατά τη διάρκεια της χρήσης, τα οποία μειώνονται με τα ποσά των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης που αντιστοιχούν σε αυτό και τα οποία θεωρούνται έσοδα της χρήσης μέσα στην οποία αποδίδονται στις επιχειρήσεις που εκτελούν τα έργα.⁹⁸

5.2.2 Συντελεστές καθαρού κέρδους

Στην περίπτωση εξωλογιστικού προσδιορισμού των καθαρών κερδών των πιο πάνω επιχειρήσεων εφαρμόζονται οι πιο κάτω συντελεστές καθαρού κέρδους στα αντίστοιχα, κατά περίπτωση ακαθάριστα έσοδα:

- ✓ για τα δημόσια τεχνικά έργα, ανεξάρτητα εάν τα υλικά που απαιτούνται για την εκτέλεση των έργων παρέχονται από τον εργολάβο ή το φορέα που ανέθεσε την εκτέλεση του έργου, εφαρμόζεται ο συντελεστής καθαρού κέρδους 10% στα ακαθάριστα έσοδα από την εκτέλεση των έργων αυτών.⁹⁹ Απ' το ποσό αυτό αφαιρούνται ενίοτε τα ποσά των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης.
- ✓ για τα ιδιωτικά τεχνικά έργα, που εκτελούνται με υλικά του εργολάβου, εφαρμόζεται ο συντελεστής καθαρού κέρδους 12% στα ακαθάριστα έσοδα που

⁹⁷ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁹⁸ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

⁹⁹ Όπως ορίζεται στην παρ. 4 του νέου άρθρου 34 του Κ.Φ.Ε..

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

προσδιορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις¹⁰⁰, δηλαδή στα ακαθάριστα έσοδα που προσδιορίζονται εξωλογιστικά με βάση τα στοιχεία και τις πληροφορίες που διαθέτει η αρμόδια για τον έλεγχο της επιχείρησης Φορολογική Αρχή, και αφορούν τον έλεγχο της συναλλακτικής δράσης και τις γενικότερες συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης αυτής.

- ✓ για τα ιδιωτικά έργα, που εκτελούνται με υλικά που παρέχονται από το φορέα ανάθεσης του έργου, εφαρμόζεται ο συντελεστής καθαρού κέρδους 25% στα ακαθάριστα έσοδα που προσδιορίζονται από την αρμόδια Φορολογική Αρχή, σύμφωνα με τα όσα αναφέραμε πιο πάνω.

Οι συντελεστές καθαρού κέρδους των προηγούμενων περιπτώσεων διπλασιάζονται σε περίπτωση μη επίδειξης στον έλεγχο ή μη τήρησης βιβλίων και στοιχείων ή τήρησης βιβλίων κατώτερης κατηγορίας από αυτή που ορίζουν οι διατάξεις του Κ.Β.Σ., καθώς και στην περίπτωση όπου τα βιβλία που παρουσιάζονται κρίνονται ανακριβή. Έτσι ο συντελεστής 10% διαμορφώνεται σε 20%, ο 12% σε 24% και τέλος ο συντελεστής 25% σε 50%.

Ειδικά, στη περίπτωση που τα τηρούμενα βιβλία των παραπάνω επιχειρήσεων κριθούν ανεπαρκή, οι παραπάνω συντελεστές καθαρού κέρδους προσαυξάνονται κατά 40%, και διαμορφώνονται : ο συντελεστής 10% σε 14%, ο συντελεστής 12% σε 16,8% και τέλος ο συντελεστής 25% σε 35%.¹⁰¹

Σε καμία περίπτωση όμως ο συντελεστής καθαρού κέρδους που εφαρμόζεται τελικά δε μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 75% των προσδιοριζόμενων κερδών. Όσα προαναφέραμε ισχύουν από 1^η Ιανουαρίου και μετά.¹⁰²

¹⁰⁰ Άρθρο 30 του Κ.Φ.Ε. .

¹⁰¹ Λεπτομερή περιγραφή βρίσκεται στο άρθρο 32 του Κ.Φ.Ε. .

¹⁰² Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Κεφάλαιο 6^ο Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις



6.1 Γενικά¹⁰³

Ως γεωργικό εισόδημα εννοείται το κέρδος που αποκτά κάθε χρόνο¹⁰⁴ ο δικαιούχος, από την εκμετάλλευση γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους. Οι επιχειρήσεις αυτές μπορεί να είναι:

- Αγροτικές
- Κτηνοτροφικές
- Πτηνοτροφικές
- Μελισσοκομικές
- Σηροτροφικές
- Αλιευτικές
- Δασικές κ.λπ.

¹⁰³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁰⁴ Οικονομικό ή γεωργικό έτος.

6.2 Προσδιορισμός του ακαθάριστου & καθαρού εισοδήματος

Για τις γεωργικές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., το εισόδημα, ακαθάριστο και καθαρό, προκύπτει με την εφαρμογή όσων ισχύουν για την περίπτωση των εμπορικών επιχειρήσεων.

Σε περίπτωση που το καθαρό εισόδημα δεν μπορεί να υπολογισθεί λογιστικά, δηλαδή εάν τηρούνται βιβλία και στοιχεία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., τότε υπολογίζεται τεκμαρτά πολλαπλασιάζοντας τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης (μαζί με τις επιδοτήσεις, τυχόν αποζημιώσεις κ.λπ.) με ειδικούς συντελεστές καθαρού εισοδήματος, ανάλογα με τον κλάδο της επιχείρησης.

Το ακαθάριστο εισόδημα υπολογίζεται με βάση την αξία των προϊόντων που παράγει η επιχείρηση.¹⁰⁵

6.3 Προσδιορισμός της αξίας των προϊόντων

Ο προσδιορισμός της αξίας των προϊόντων που παράγουν οι παραπάνω επιχειρήσεις - σε ευρώ- γίνεται με βάση τη μέση τιμή χονδρικής πώλησής τους, στο χρόνο και στον τόπο παραγωγής τους.

Στα παραπάνω ακαθάριστα έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται τα παρακάτω ποσά εσόδων :¹⁰⁶

- Οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις
- Η αυτόματη υπερτίμηση του κεφαλαίου της επιχείρησης
- Τα ποσά που εισπράχθηκαν από εξοφλημένες μη ασφαλείς απαιτήσεις
- Τα ποσά που εισπράχθηκαν από φόρους, τέλη και εισφορές της επιχείρησης εφόσον είχαν καταβληθεί χωρίς την ύπαρξη χρέους

¹⁰⁵ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁰⁶ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

Σε περίπτωση που η επιχείρηση τηρεί βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., το καθαρό εισόδημα μπορεί να προσδιοριστεί και με την αντικειμενική μέθοδο που περιγράφεται στο άρθρο 42 του ν. 2238/1994.

Όταν το καθαρό γεωργικό εισόδημα, που προκύπτει από τα στοιχεία ή τα βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., είναι διαφορετικό από αυτό που προκύπτει με την αντικειμενική μέθοδο, τότε για την φορολογία εισοδήματος λαμβάνουμε υπόψη το μεγαλύτερο ποσό.

Με την αντικειμενική μέθοδο προσδιορίζεται επίσης το καθαρό γεωργικό εισόδημα των φορολογούμενων που δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων ή στοιχείων.

Για τον υπολογισμό του καθαρού κέρδους των επιχειρήσεων αυτών, εξωλογιστικά, υπάρχουν οι μοναδικοί συντελεστές καθαρού κέρδους, οι οποίοι εφαρμόζονται στα έσοδα.

Εάν ο φορολογούμενος αποδείξει ότι το εισόδημά του μειώθηκε εξαιτίας ζημιών από απρόβλεπτα καιρικά φαινόμενα, τότε το καθαρό κέρδος της γεωργικής του επιχείρησης μπορεί να υπολογισθεί χρησιμοποιώντας συντελεστή μικρότερο από το 10%, όχι όμως κάτω από το μηδέν.

Τέλος από το καθαρό γεωργικό εισόδημα που υπολογίζεται με την αντικειμενική μέθοδο, αφαιρούνται,¹⁰⁷

- Το ποσό του ενοικίου που καταβάλλεται για την ενοικίαση της καλλιεργήσιμης έκτασης.
- Ποσοστό 25% του ποσού που δαπανήθηκε για την ανανέωση του εξοπλισμού της γεωργικής επιχείρησης. Στην περίπτωση των νέων αγροτών που κάνουν έναρξη επαγγέλματος το ποσοστό αυτό αυξάνεται σε 50%.

¹⁰⁷ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Κεφάλαιο 7^ο Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες



7.1 Γενικά

Στην παραπάνω κατηγορία εισοδήματος ανήκουν, οι μισθοί, τα ημερομίσθια, οι επιχορηγήσεις, τα επιδόματα καθώς και γενικά κάθε άλλη παροχή σε χρήμα ή σε είδος που δίνεται ως αντάλλαγμα για την παροχή εργασίας ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο, που αποκτούν οι εργαζόμενοι γενικά.¹⁰⁸

Επίσης στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι συντάξεις, τα βοηθήματα, τα επιδόματα, και, γενικά κάθε άλλη παροχή σε χρήμα ή σε είδος που λαμβάνουν οι δικαιούχοι οι οποίοι ήταν ασφαλισμένοι σε σχετικούς ασφαλιστικούς φορείς ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία που αποκτούν οι συνταξιούχοι γενικότερα.

Τέλος εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται και το εισόδημα που αποκτούν οι δικηγόροι για τις νομικές υπηρεσίες που παρέχουν, με σταθερή περιοδική αμοιβή, (πάγια αντιμίσθια), καθώς και οι ξεναγοί, για τις αμοιβές που αποκτούν από την παροχή υπηρεσιών στα μέλη της Ένωσης Ελλήνων Εφοπλιστών και σε τουριστικά γραφεία γενικότερα.¹⁰⁹

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και τα ακόλουθα εισοδήματα:

¹⁰⁸ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁰⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 37 του ν. 1545/1985.

- Τα επιδόματα θέσεως και ευθύνης.
- Οι μισθοί που καταβάλλονται σε οικιακό προσωπικό.
- Τα ενοίκια που καταβάλλονται για ενοικίαση κατοικίας.
- Η αξία των αγαθών από χορηγούμενες δωροεπιταγές και των χορηγούμενων διατακτικών για την αγορά αγαθών –με εξαίρεση τα είδη διατροφής- και για ποσό μέχρι έξι (6) ευρώ ανά διατακτική.

Επίσης στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και τα κέρδη που αποκτούν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ελληνικών ανώνυμων εταιριών, τα διοικητικά στελέχη, οι διευθυντές, και το υπόλοιπο προσωπικό για την προαιρετική αγορά μετοχών της εταιρίας¹¹⁰ αυτής- εισηγμένων στο Χ.Α.- καθόσον οι μετοχές αυτές αποκτώνται από τα πιο πάνω πρόσωπα σε τιμή, πολύ χαμηλότερη από τη χρηματιστηριακή, στα πλαίσια της εργασιακής σχέσης που υπάρχει.

Το πραγματικό ολικό κέρδος υπολογίζεται αν απ' την χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής αφαιρέσουμε την τιμή της αγοράς και πολλαπλασιάσουμε με τον αριθμό των μετοχών.

Στο εισόδημα αυτό δεν εντάσσονται οι ακόλουθες παροχές :¹¹¹

- Το επίδομα της πολύτεχνης Μητέρας το οποίο περιλαμβάνεται στο άρθρο 63 του ν. 1892/1990.
- Τα επιδόματα που χορηγούνται στους μουσικούς της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών, Θεσσαλονίκης και της Ορχήστρας Λυρικής Σκηνής.
- Οι αποζημιώσεις για μεταφορικά έξοδα που χορηγούνται στους υπαλλήλους που παρέχουν γραμματειακή υποστήριξη σε Βουλευτές και Ευρωβουλευτές.
- Οι αποζημιώσεις που παρέχουν αθλητικά σωματεία¹¹² και αθλητικές ενώσεις για έξοδα μετακινήσεων, ταξιδιών, καθώς και οι παροχές διατροφής στους αθλητές για ποσό μέχρι 3.520 ευρώ.

¹¹⁰ Δικαίωμα προαίρεσης αγοράς μετοχών.

¹¹¹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹¹² στα πλαίσια των διατάξεων περί φιλάθλου ιδιότητας.

- Η αποζημίωση που δίνεται από τον εργοδότη σε μισθωτό που απασχολεί για τα έξοδα συγκεκριμένης εργασίας, με προκαθορισμένη αμοιβή, και με την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμα παραστατικά του Κ.Β.Σ.
- Ποσοστό 20% από τις καθαρές αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές, αποζημιώσεις και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά σε μισθωτούς ή συνταξιούχους με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, καθώς και από δεδουλευμένες οφειλές λόγω οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη και εφόσον έγινε επίσκεψη εργασίας ή ο εργοδότης κήρυξε κατάσταση πτώχευσης.
- Οι εφάπαξ παροχές που καταβάλλονται από τα ταμεία Πρόνοιας και τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς καθώς και τα εφάπαξ βοηθήματα που χορηγούνται σύμφωνα με τους ν.4153/1961, 513/1968, 103/1975, και 303/1976.
- Οι δαπάνες που καταβάλλονται στα πρόσωπα που μετακινούνται με εντολή του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των υπολοίπων Ν.Π.Δ.Δ., σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2685/1999 και του π.δ.200/1993.

7.2 Χρόνος Απόκτησης¹¹³

Σαν χρόνος απόκτησης του εισοδήματος που λαμβάνει ο κάθε δικαιούχος από μισθωτές υπηρεσίες ορίζεται ο χρόνος που αποκτά το δικαίωμα είσπραξης.

Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση των αποδοχών και των συντάξεων που καταβάλλονται αναδρομικά, σε μισθωτούς ή συνταξιούχους, με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, χρόνος απόκτησης των τακτικών ή πρόσθετων αμοιβών ή των συντάξεων των δικαιούχων είναι ο χρόνος είσπραξής τους.

Εάν πρόκειται για τις πρόσθετες αμοιβές και αποζημιώσεις που καταβάλλει το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ., χρόνος απόκτησής τους είναι επίσης ο χρόνος είσπραξής τους.

¹¹³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Και εδώ υπάρχει μία εξαίρεση, στην περίπτωση που οι πρόσθετες αμοιβές και αποζημιώσεις της προηγούμενης παραγράφου, καταβάλλονται με καθυστέρηση σε επόμενο έτος από το έτος που έπρεπε να δοθούν, με βάση νόμο, δικαστική απόφαση, ή συλλογική σύμβαση, τότε ως χρόνος απόκτησής τους θεωρείται ο χρόνος είσπραξής τους. Το ίδιο εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις όπου οι αποδοχές καταβάλλονται καθυστερημένα, λόγω δυσχέρειας της οικονομικής κατάστασης του εργοδότη.

7.3 Καθαρό εισόδημα¹¹⁴

Το καθαρό εισόδημα στην περίπτωση των εσόδων από μισθωτές υπηρεσίες προκύπτει εάν από το ακαθάριστο εισόδημα αφαιρέσουμε τα εξής ποσά:

- ✓ Κάθε φόρος, τέλος ή δικαίωμα που εισπράττει το δημόσιο ή άλλος φορέας και επιβαρύνει το εισόδημα αυτό.
- ✓ Οι κρατήσεις των ασφαλιστικών ταμείων που επιβάλλονται με νόμο στις αποδοχές των μισθωτών.

7.4 Αυτοτελείς φορολογίες

Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες προβλέπεται η αυτοτελής φορολόγηση των ακόλουθων εσόδων των δικαιούχων:¹¹⁵

- α. αποζημιώσεις νόμου 2112/1920 κτλ
- β. χρηματικά ποσά για τη μεταγραφή ποδοσφαιριστών κτλ
- γ. χρηματικά ποσά που καταβάλλονται σε αθλητές ως επιβράβευση
- δ. αμοιβές για εφημερίες γιατρών του ΕΣΥ
- ε. αποδοχές δασκάλων, καθηγητών σε Ελληνικά σχολεία της Γερμανίας
- στ. επιμίσθιο υπαλλήλων που υπηρετούν στο εξωτερικό

¹¹⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹¹⁵ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

- ζ. εκτός έδρας υπαλλήλων δημοσίων επιχειρήσεων
- η. αποζημιώσεις: ΔΕΤΕ, ΔΕΧΕ, ΔΙΕΕΤ, άρθρου 27 ν. 2166/1993 καθώς και του άρθρου 44 του ν. 2873/2000
- θ. ειδικά επιδόματα επικίνδυνης εργασίας
- ι. αποζημίωση εκπαιδευτικών Βαυαρίας

Αναλυτικά λεπτομέρειες που αφορούν τις παραπάνω κατηγορίες υπάρχουν στα αντίστοιχα άρθρα του Ν. 2238/1994 όπως ισχύει ακόμη.

Κεφάλαιο 8^ο Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων

Στο μέρος αυτό της εργασίας παρουσιάζουμε τα τεκμήρια, δηλαδή το ποσό του φόρου που επιβάλλεται, στο σύνολο των γενικότερων δαπανών διαβίωσης δηλαδή η φορολόγηση που επιβάλλεται στις κατοικίες, τα αυτοκίνητα Ι.Χ., τα ιδιωτικά σκάφη ή πλοία αναψυχής, αεροσκάφη, ελικόπτερα, (μη επαγγελματικά) καθώς και τις ιδιωτικές πισίνες κολύμβησης.¹¹⁶

8.1 Δαπάνες διαβίωσης

1. Το διπλάσιο του τεκμαρτού μισθώματος, δηλαδή του υπολογιζόμενου αντιτίμου, για τις εξής περιπτώσεις:

- ιδιοκατοικούμενη ή ενοικιαζόμενη κύρια κατοικία, με επιφάνεια μεγαλύτερη από 200 τ.μ.
- δευτερεύουσες κατοικίες, με συνολική επιφάνεια μεγαλύτερη των 150 τ.μ.

Στην προηγούμενη περίπτωση εξαιρούνται από τη φορολόγηση, δευτερεύουσες κατοικίες με επιφάνεια μέχρι 150τ.μ., που βρίσκονται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω από 5.000 κατοίκους, οποία αποκτήθηκε από το φορολογούμενο ή από την σύζυγό του από κληρονομιά, προίκα, ή γονική παροχή, με εξαίρεση τις κατοικίες που εντάσσονται, με βάση τη νομοθεσία, σε τουριστικές ζώνες.

Επίσης ισχύει μείωση των δαπανών διαβίωσης της περίπτωσης αυτής κατά 50%, για τις κατοικίες – κύριες ή δευτερεύουσες- οι οποίες αποκτήθηκαν από κληρονομιά, δωρεά ή γονική παροχή καθώς και εκείνες που αποκτήθηκαν από επαχθή αιτία,

¹¹⁶ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

δηλαδή λόγω οικονομικών αναγκών διαβίωσης, από συνταξιούχο, στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την καταβολή της σύνταξής του.

8.2 Τρόπος υπολογισμού του τεκμαρτού μισθώματος από ιδιοκατοίκηση

Η τεκμαρτή δαπάνη υπολογίζεται στο διπλάσιο του τεκμαρτού μισθώματος της κύριας ή της δευτερεύουσας κατοικίας του φορολογούμενου, της συζύγου του και τα υπόλοιπα πρόσωπα που τους βαραίνουν.

Το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα μίας οικοδομής που ιδιοκατοικείται ή ενοικιάζεται και χρησιμοποιείται ως κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία δεν μπορεί να είναι μικρότερο του 3,5% της αντικειμενικής αξίας της.

Η αντικειμενική αξία μίας οικοδομής υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τους εξής παράγοντες:

- ✓ της κύριας επιφάνειας
- ✓ της τιμής ζώνης
- ✓ της τιμής εκκίνησης
- ✓ του διορθωτικού συντελεστή
- ✓ και του συντελεστή παλαιότητας

Ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα να αμφισβητήσει το τεκμαρτό μίσθωμα που υπολογίζεται με τον πιο πάνω τρόπο.

Παράδειγμα υπολογισμού τεκμαρτής δαπάνης

Τιμή Ζώνης: 1.200€/ τ.μ.

Έτος έκδοσης της οικοδομικής άδειας: Μάρτιος 2004. Έτη παλαιότητας: 2

Επιφάνεια κύριων χώρων: 200 τ.μ.

Διορθωτικός συντελεστής: 1,40

Επιφάνεια χώρου στάθμευσης: 20 τ.μ.

Συντελεστής παλαιότητας: 0,75

Επιφάνεια αποθήκης:

30 τ.μ.

Σύνολο:

250 τ.μ.

Αντικειμενική αξία = $\{ 200 + [(20 + 30) * 0,20] \} * 1.200 * 1,40 * 0,75 = 264.600 \text{ €}$

Μισθωτική αξία = $0,035 * 264.600 = 9.261 \text{ €}$

Τεκμαρτή δαπάνη : $9.261 * 2 = 18.522 \text{ €}$

8.2.1 Αυτοκίνητα (Ε. Ι. Χ., μικτής χρήσης και τύπου JEEP) εργοστασιακής αξίας μεγαλύτερης των 50.000 €¹¹⁷



¹¹⁷ συμπεριλαμβάνονται και εκείνα που ανήκουν σε επιχειρήσεις και εταιρίες.

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Τα ποσοστά μείωσης της εργοστασιακής αξίας των αυτοκινήτων,¹¹⁸ μεταβλήθηκαν με το νέο νομοσχέδιο του 2008,¹¹⁹ ως εξής:

Μείωση λόγω παλαιότητας:

	Ποσοστό (%) μείωσης ανά μήνα
Για τον πρώτο χρόνο κυκλοφορίας	1,30
Για τον δεύτερο χρόνο κυκλοφορίας	0,70
Για τον τρίτο χρόνο κυκλοφορίας	0,50
Για τα πέντε επόμενα χρόνια (4 ^ο - 8 ^ο)	0,40
Για τα τρία επόμενα χρόνια (9 ^ο - 11 ^ο)	0,30
Για τα δύο επόμενα χρόνια (12 ^ο - 13 ^ο)	0,20
Για τα επόμενα χρόνια	0,10

Στο συντελεστή παλαιότητας, που προκύπτει με βάση τα ποσοστά της κλίμακας αυτής, πρέπει να προσθέσουμε και ποσοστό 5% των χιλιομέτρων που έχουν διανυθεί διαιρεμένο με χίλια πεντακόσια (1.500).Ο τελικός συντελεστής δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 81%.

Συνεπώς για το έτος 2008, και για τα επόμενα χρόνια ο υπολογισμός της μείωσης της εργοστασιακής αξίας των αυτοκινήτων, σε όσες περιπτώσεις, η τιμή αυτή υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ, θα γίνεται με βάση τα όσα αναφέρονται πιο πάνω.¹²⁰

8.2.2 Σκάφη ή πλοία αναψυχής (μη επαγγελματικά)¹²¹

¹¹⁸ περ. α' παρ. 1 άρθρου 126 Ν. 2960/2001.

¹¹⁹ Άρθρο 29 ν. 3634/2008 ΦΕΚ 9 Α'.

¹²⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.



Τα μη επαγγελματικά σκάφη¹²² χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

- Σκάφη με ειδικούς θαλάμους / καμπίνες επισκεπτών
- Σκάφη χωρίς ειδικούς θαλάμους / καμπίνες επισκεπτών

Στη δαπάνη αυτή πρέπει να προσθέσουμε και το διπλάσιο της αμοιβής του Πληρώματος.

¹²¹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹²² Σε αυτήν την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και τα σκάφη που ανήκουν σε επιχειρήσεις και εταιρίες.

8.2.3 Αεροσκάφη, ελικόπτερα (μη επαγγελματικά) ¹²³



Αεροσκάφη ¹²⁴

α. Στροβιλοελικοφόρα, ελικόπτερα ή κοινό κινητήρα

ισχύς κινητήρα	τεκμαρτή δαπάνη
Μέχρι 150 HP	65.000 €
Για κάθε (HP) πάνω από τους 150	500 €

β. Αεροσκάφη αεριωθούμενα (JET)

200 € για κάθε λίμπρα ώθησης

¹²³ Σε αυτήν την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και τα σκάφη που ανήκουν σε επιχειρήσεις και εταιρίες.

¹²⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

8.2.4 Δεξαμενή (πισίνα) κολύμβησης



Για τον υπολογισμό του φόρου λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα¹²⁵:

Πίνακας 1 Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη, με βάση την επιφάνεια της πισίνας

Επιφάνεια της δεξαμενής Σε τετραγωνικά μέτρα	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη (εξωτερική δεξαμενή) σε €	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη (εσωτερική δεξαμενή) σε €
Από 25 μέχρι και 60 τ.μ.	11.600	17.400
από 60 μέχρι και 120τ.μ.	29.200	43.800
πάνω από 120 τ.μ.	46.800	70.200

Πηγή: Φορολογική Επιθεώρηση

8.2.5 Προσαύξηση δαπάνης¹²⁶

Αν η δαπάνη ξεπερνά τα 7.350 ευρώ, τότε προσαυξάνεται το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης κατά 10% για κάθε στοιχείο από δύο και πάνω.

¹²⁵ τεύχος 718, 05/2009.

¹²⁶ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Το ποσό αυτό δεν γίνεται να είναι μεγαλύτερο του διπλάσιου εκείνου του στοιχείου με τη μεγαλύτερη δαπάνη.

Παράδειγμα υπολογισμού προσαύξησης δαπάνης

Υποθέτουμε ότι έχουμε 5 στοιχεία δαπάνης. Αναλυτικά:

$$8.000 + 6.000 + 9.000 + 5.500 + 16.000 = 44.500 \text{ €}$$

Αυτό είναι το σύνολο της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης.

Στην περίπτωση αυτή, επειδή έχουμε 5 στοιχεία δαπάνης συνολικά, θα έχουμε προσαύξηση κατά 30%. (10% για κάθε στοιχείο πάνω από τα δύο).

$$\text{Επομένως } 44.500 * 30\% = 13.350 \text{ € που είναι μικρότερο από το διπλάσιο του } 16.000 * 2 = 32.000 \text{ €}.$$

8.2.6 Αμφισβήτηση (μαχητό) τεκμηρίου δαπάνης

Η αμφισβήτηση της τεκμαρτής δαπάνης δηλαδή η απαλλαγή από την φορολογική υποχρέωση, για τις περιπτώσεις που αναφέραμε πιο πάνω, είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί από άτομα που ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Αναλυτικά οι κατηγορίες αυτές είναι οι εξής:¹²⁷

- α. Οι στρατεύσιμοι που υπηρετούν την στρατιωτική τους θητεία.
- β. Φυλακισμένοι.
- γ. Οι νοσηλευόμενοι σε νοσοκομείο ή κλινική.
- δ. Άνεργοι και για το χρονικό διάστημα που δικαιούνται το επίδομα ανεργίας.
- ε. Όσοι συγκατοικούν με πρόσωπα συγγένειας α' βαθμού και συμβάλλουν στις δαπάνες και λαμβάνουν εισόδημα από εμφανείς πηγές.
- στ. Ανήλικοι ορφανοί για το Ε.Ι.Χ. που κληρονόμησαν από τον πατέρα ή τη μητέρα τους.
- ζ. Όσοι επικαλούνται γεγονότα ανώτερης βίας, εξαιτίας της οποίας πραγματοποίησαν μικρότερη δαπάνη από την τεκμαρτή.

¹²⁷ Όπως περιγράφονται από τον Ηλία Ευαγ. Κατούδη 2009.

Σε περίπτωση που ένα φορολογούμενος ανήκει σε μία από τις παραπάνω κατηγορίες, τότε ο ίδιος έχει την υποχρέωση να αποδείξει ότι ανήκει στη συγκεκριμένη κατηγορία.

8.3 Μη εφαρμογή τεκμηρίου δαπάνης

Το τεκμήριο δαπάνης δεν εφαρμόζεται στις εξής περιπτώσεις:¹²⁸

- για Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο που αποκτήθηκε από μέχρι τις 31-12-1992.
- για Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο μέχρι 14 φορ. ίππων που αποκτήθηκε από 1-1-1993 μέχρι 31-12-2003 (ανεξάρτητα από την εργοστασιακή του αξία) ή από 1-1-2004 και μετά, αν η κατά το πρώτο έτος φορολογίας τους εργοστασιακή τιμολογιακή αξία τους είναι μικρότερη των 50.000 €.
- Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο που ανήκει σε ανάπηρο άτομο και απαλλάσσεται από την πληρωμή των τελών κυκλοφορίας.
- για Ε.Ι.Χ. προσωπικού με καταγωγή είτε από τη χώρα μας είτε από χώρα του εξωτερικού που κατοικεί στο εξωτερικό και απασχολούνται σε επιχειρήσεις συγκεκριμένης κατηγορίας, καθώς και για τη δαπάνη του ενοικίου τους.
- για το αυτοκίνητο επιχειρήσεων του α.ν. 89/1967, 378/1968 και του άρθρου 25 του ν. 27/1975.
- οι δικαιούχοι εισαγωγής Ε.Ι.Χ., αυτοκινήτου με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη:
 - ✓ για το έτος εκτελωνισμού και τα δύο επόμενα έτη.
 - ✓ από το έτος εκτελωνισμού του αυτοκινήτου, εφόσον ο δικαιούχος κατοικεί στην Ελλάδα.
- οι επιχειρήσεις μεταπώλησης ακινήτων που υπάγονται σε ειδικό καθεστώς.
- σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης ή μονίμων κατοίκων του εξωτερικού.
- σκάφη αναψυχής ολικού μήκους έως δέκα μέτρα με την προϋπόθεση να μην διαθέτει ναυτολογούμενο πλήρωμα.

¹²⁸ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Κεφάλαιο 9^ο Υπολογισμός της Συνολικής Οφειλής

9.1 Γενικά

Το πρώτο και το πιο βασικό βήμα για να προσεγγίσουμε με όσο το δυνατό μεγαλύτερη ακρίβεια τη φοροδοτική δυναμικότητα των φυσικών προσώπων είναι ο υπολογισμός του συνολικού εισοδήματος για τον κάθε ένα φορολογούμενο.¹²⁹

Ο υπολογισμός αυτός θα πρέπει να είναι ακριβής, έγκυρος και λεπτομερής ώστε κανένα εισόδημα να μην 'ξεφεύγει' της φορολόγησης, και να μπορούμε να μιλάμε για ένα υγιές δημοσιονομικό και φοροεισπρακτικό σύστημα. Μάλιστα στις μέρες μας, εν μέσω οικονομικής κρίσης της χώρας μας, ο σκοπός αυτός είναι αναγκαίος αλλά και ικανός για να ξεπεράσει η Ελλάδα το μεγάλο οικονομικό πρόβλημα, και να ισχυροποιηθεί απέναντι στις ξένες αγορές.

Στο επόμενο βήμα, πριν την τελική κατάταξη του φορολογούμενου σε συγκεκριμένη φορολογική κλίμακα, εξετάζονται οι εξής παράμετροι:¹³⁰

- ✓ η προσωπική και η οικογενειακή κατάσταση του φορολογούμενου,
- ✓ οι κατηγορίες στις οποίες κατατάσσονται τα εισοδήματά του,
- ✓ η επαγγελματική του ιδιότητα ή ο χώρος κατοικίας και απασχόλησης,
- ✓ οι δαπάνες και τα έξοδα του φορολογούμενου, και πιο συγκεκριμένα όσες απ' αυτές κρίνονται αξιόλογες και υπολογίζονται είτε στο ακέραιο ποσό τους είτε κατά ένα τμήμα τους.

¹²⁹ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

¹³⁰ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

Η καινούρια νομοθετική φορολογία επέστρεψε ¹³¹ στο αρχικό καθεστώς, ¹³² ακολουθώντας μικτό σύστημα προσέγγισης της φοροδοτικής ικανότητας του υπόχρεου, για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Το σύστημα αυτό έχει τα 3 πολύ σημαντικά χαρακτηριστικά ¹³³:

α) Στο πρώτο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας συγχωνεύτηκαν τα αφορολόγητα ποσά που αφορούν την προσωπική και οικογενειακή κατάσταση του φορολογούμενου, καθώς και την κατηγορία του εισοδήματος που απέκτησε.

β) Αναγνωρίζονται ορισμένες βασικές δαπάνες που μειώνουν τη φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου. Το ποσό ¹³⁴ τους αφαιρείται ακολούθως από το συνολικό εισόδημα του υπόχρεου.

γ) Τέλος αναγνωρίζεται μείωση του φόρου, ¹³⁵ ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών του φορολογούμενου, για όσους έχουν παιδιά ¹³⁶ και μοιράζονται την ίδια κατοικία με αυτά.

9.2 Πρόσωπα που βαρύνουν τον φορολογούμενο

Από το σύνολο των προσώπων που ουσιαστικά αποτελούν την οικογένεια του κατηγορούμενου επιλέγονται εκείνα τα πρόσωπα τα οποία θεωρείται ότι τον βαρύνουν δηλαδή επηρεάζουν άμεσα τη φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου. ¹³⁷

¹³¹ Με τους ν. 2065/1992 και ν. 2214/1994.

¹³² Όπως ίσχυε πριν το ν. 1828/1989.

¹³³ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

¹³⁴ Ακέραιο ή τμήμα τους.

¹³⁵ το λεγόμενο 'tax credit'.

¹³⁶ όταν συνοικούν και το εισόδημά τους δεν ξεπερνά το καθορισμένο ποσό.

¹³⁷ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

Τα πρόσωπα αυτά είναι τα εξής ¹³⁸:

- α) Ο ή η σύζυγος, εφόσον δεν έχει αποκτήσει φορολογούμενο εισόδημα.
- β) Τα ανήλικα ανύπαντρα παιδιά του, που δεν έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους.
- γ) Από τα ενήλικα ανύπαντρα παιδιά του:
 - εκείνα που σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία του εσωτερικού ή του εξωτερικού καθώς και εκείνα που παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης του εσωτερικού και εφόσον δεν έχουν υπερβεί την ηλικία των 25 χρόνων,

Ειδικότερα, για τα ανήλικα παιδιά που δεν σπουδάζουν, και τα ενήλικα παιδιά που σπουδάζουν, θεωρούνται ως προστατευόμενα μέχρι 20 και 27 χρόνων αντίστοιχα, με την προϋπόθεση ότι είναι γραμμένα στα Μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ.

- εκείνα που υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία, ανεξάρτητα της ηλικίας τους,
- εκείνα που παρουσιάζουν αναπηρία, με ποσοστό 67% και μεγαλύτερο από φυσική αναπηρία, διανοητική καθυστέρηση, ή ψυχική πάθηση, ανεξάρτητα από την ηλικία τους.

δ) από τα ενήλικα παιδιά του φορολογούμενου εκείνα που είναι διαζευγμένα ή βρίσκονται σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία σε ποσοστό 67% και πάνω (από φυσική αναπηρία, διανοητική καθυστέρηση, ή ψυχική πάθηση).

ε) οι πρόγονοι συγγενείς (ανιόντες) και των δύο συζύγων.

στ) οι αδελφοί και οι αδελφές και των δύο συζύγων που είναι άγαμοι, διαζευγμένοι, έχουν χάσει τον/την σύζυγό τους, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία σε ποσοστό 67% και πάνω.

ζ) οι ορφανοί από πατέρα και από μητέρα, συγγενείς μέχρι τρίτου βαθμού, και των δύο συζύγων εφόσον δεν έχουν υπερβεί την ηλικία των 18 ετών.

¹³⁸ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Πιο συγκεκριμένα, τα πρόσωπα αυτά για να θεωρηθούν προστατευόμενα μέλη θα πρέπει ¹³⁹:

- να συγκατοικούν με την οικογένεια του φορολογούμενου,
- να μην έχουν αποκτήσει εισόδημα ή αν έχουν εισόδημα φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο, να μην υπερβαίνει τα 2.900 € ή τα 6.000 €, όταν πρόκειται για πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία με ποσοστό 67% και πάνω από φυσική αναπηρία, διανοητική καθυστέρηση, ή ψυχική πάθηση.

Τέλος θα πρέπει να σημειώσουμε ότι εάν ένα πρόσωπο που βαραίνει το φορολογούμενο έχει αποκτήσει καθαρό εισόδημα ¹⁴⁰ κάτω των 2.900 € ή των 6.000 € -ανάλογα με την περίπτωση- έστω και αν έχει υποχρέωση να υποβάλλει στην εφορία ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος, ¹⁴¹ θα εξακολουθεί να θεωρείται ότι βαραίνει το φορολογούμενο εφόσον μένει στο ίδιο σπίτι με αυτόν.

9.3 Αφαίρεση δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου

Με τον νόμο 2065/1992 καταργήθηκε η μέθοδος υπολογισμού του φόρου που ίσχυε με βάση το νόμο 1828/1989, δηλαδή καταργήθηκαν τα αφορολόγητα ποσά ¹⁴² τα οποία λαμβάνονταν υπόψη κατά τον υπολογισμό του φόρου στο συνολικό εισόδημα ο φορολογούμενου.

Ως συνέπεια του γεγονότος αυτού ορισμένα από τα αφορολόγητα ποσά μετασηματίστηκαν σε αφαιρούμενα ποσά δαπανών ¹⁴³ ενώ ταυτόχρονα καταργήθηκε ένας σημαντικός αριθμός από τις δαπάνες που αναγνωρίζονταν προηγουμένως, με την

¹³⁹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁴⁰ Φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο.

¹⁴¹ π.χ. απέκτησε ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα.

¹⁴² Προσωπικά, οικογενειακά, κατηγοριών εισοδήματος.

¹⁴³ Ακέραιο ποσό ή ποσοστό τους.

συγχώνευσή τους στο πρώτο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας, που έχει μηδενικό συντελεστή.

Οι δαπάνες αυτές μετά την ψήφιση του Ν. 2238/1994 και με ορισμένες ρυθμίσεις που έγιναν αργότερα 3763/2009, είναι οι ακόλουθες ¹⁴⁴:

9.3.1 Παροχή υπηρεσιών

Τα ποσά που καταβάλλονται για διάφορες υπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί στον φορολογούμενο. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα ποσά για δαπάνες δεξιώσεων γάμων και βαπτίσεων, για δαπάνες σε χώρους εστίασης και ψυχαγωγίας, για δαπάνες σε μεσσίτες, ωδεία, σχολές χορού και πολεμικών τεχνών, σε γυμναστήρια, κολυμβητήρια, κέντρα αδυνατίσματος, διαιτολόγους, διατροφολόγους, λογοθεραπευτές, κ.λπ.

Επίσης στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα ποσά των δαπανών για παροχή υπηρεσιών για επισκευές και συντήρηση εγκαταστάσεων κλιματισμού καθώς και για παροχή υπηρεσιών σε υδραυλικούς, ηλεκτρολόγους, ελαιοχρωματιστές και επαγγελματίες άλλων κατηγοριών σχετικών με τη επισκευή και συντήρηση των κατοικιών γενικότερα.

Το ποσό που αφαιρείται, λόγω των δαπανών αυτών, ισούται με το 40% του συνολικού ποσού, και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο των 8.000 € και για τους δύο συζύγους μαζί.

9.3.2 Υποχρεωτικές ασφαλιστικές εισφορές

Το ποσό των ασφαλιστρών που καταβάλλονται υποχρεωτικά από το φορολογούμενο σε ταμεία ασφάλισης του, εφόσον η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από το νόμο.

¹⁴⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Επίσης οι εισφορές που καταβάλλονται απ τον υπόχρεο για τις περιπτώσεις αυτασφάλισης¹⁴⁵ σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο.

9.3.3 Ασφάλιστρα ζωής ή θανάτου

Η δαπάνη που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα, στις περιπτώσεις όπου έχει υπογράψει σύμβαση ασφάλισης για την κάλυψη κινδύνου¹⁴⁶:

- Ζωής ή θανάτου
- Προσωπικών ατυχημάτων
- Ασθένειας

Οι περιπτώσεις αυτές καλύπτουν την ασφάλιση του ίδιου του φορολογούμενου, του συζύγου του ή των παιδιών του.

Επίσης ποσά μέχρι 1.200 €, που καταβάλλονται για ασφάλιστρα ζωής ή θανάτου κ.λπ. και για τους δύο συζύγους επιμερίζονται και στους δύο συζύγους, ανάλογα με το συνολικό εισόδημά τους το οποίο δηλώνεται με την αρχική εμπρόθεσμη, κοινή δήλωσή τους.

9.3.4 Δωρεές¹⁴⁷

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται η προσφορά μέρους των προσωπικών αγαθών κάποιου, συχνότερα χρηματικού ποσού και όχι μόνο, σε κάποιον άλλο, σε ίδρυμα, σωματείο, σε Ν.Π.Δ.Δ και Ν.Π.Ι.Δ., χωρίς ανταπόδοση. Στην εργασία αυτή ξεχωρίζουμε δύο κατηγορίες δωρεών, τις δωρεές ακινήτων και τις δωρεές χρηματικών ποσών.

¹⁴⁵ Προαιρετικής ασφάλισης.

¹⁴⁶ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁴⁷ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

α) Δωρεές ακινήτων (συνήθως συνδυάζεται και με δωρεά χρηματικού ποσού)

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται η αξία των ακινήτων που μεταβιβάζονται, καθώς και τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από το φορολογούμενο, λόγω δωρεάς:

- ✚ Στο Δημόσιο,
- ✚ Στους Δήμους και τις κοινότητες του κράτους,
- ✚ Στους Ιερούς Ναούς, και σε Ιερές μονές,
- ✚ Στις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους,
- ✚ Στα κατά τόπους Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.,
- ✚ Στα κρατικά και δημόσια νοσηλευτικά ιδρύματα,
- ✚ Στα νοσοκομεία, Ν.Π.Ι.Δ., τα οποία επιχορηγούνται από τον κρατικό λογαριασμό,
- ✚ Και τέλος στο Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων.

Ο προσδιορισμός της αξίας των ακινήτων αυτών, γίνεται με βάση τις προκαθορισμένες τιμές ακινήτων,¹⁴⁸ ή αν το δωρούμενο ακίνητο βρίσκεται εκτός από τις περιοχές αυτές, με βάση την αξία που καθορίζεται από την αρμόδια φορολογική αρχή.

β) Δωρεές χρηματικών ποσών

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι χρηματικές δωρεές, -ποσά μεγαλύτερα των 100 €- που δίνονται σε:

- ✚ Κοινοφελή ιδρύματα της χώρας μας,
- ✚ Σε μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ιδρύματα που παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και χορηγούν υποτροφίες σε σπουδαστές,
- ✚ Στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,
- ✚ Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που έχουν συσταθεί νόμιμα ή συνιστώνται με τη δωρεά, και επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς,

¹⁴⁸ Άρθρο 41 του ν. 1249/1982.

- ⚡ Σε αθλητικά σωματεία, που έχουν συσταθεί νόμιμα, και έχουν αναγνωρισθεί από την Γ. Γ. Αθλητισμού, εφόσον οι δωρεές αυτές έχουν σκοπό την έναρξη και ανάπτυξη των ερασιτεχνικών τους τμημάτων,
- ⚡ Και τέλος στον ειδικό «Λογαριασμό Αρωγής Πυρόπληκτων», σε περίπτωση καταστροφών από μεγάλη πυρκαγιά.

β) Δωρεές ασθενοφόρων οχημάτων και Ιατρικών μηχανημάτων ¹⁴⁹

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται η συνολική αξία των οχημάτων διακομιδής ασθενών και των ιατρικών μηχανημάτων διαφόρων τύπων που δωρίζονται σε κρατικά ή δημοτικά ή νοσηλευτικά ιδρύματα, καθώς και σε νοσοκομεία που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

9.3.5 Παρακατάθεση χρηματικών ποσών των Δωρεών & τα Όρια των Αφορολόγητων ποσών

Όταν τα ποσά που καταβάλλονται, κάθε χρόνο, για τις περιπτώσεις που αναφέραμε πιο πάνω, ξεπερνούν τα 300 €, λαμβάνονται υπόψη μόνο εφόσον έχουν κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου που έχει ανοιχθεί για το λόγο αυτό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε Τράπεζα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα.

Ειδικότερα, τα ποσά των δωρεών σε αθλητικά σωματεία, πρέπει να καταθέτονται σε λογαριασμό του ίδιου του σωματείου, επίσης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε Τράπεζα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από το ποσό της δωρεάς.

Τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομισθούν, στην περίπτωση αυτή, είναι τα εξής¹⁵⁰:

¹⁴⁹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁵⁰ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

- Το πρωτότυπο του παραστατικού κατάθεσης.
- Αποδοχή δωρεάς θεωρημένη από το γραφείο φυσικής αγωγής του νομού που ανήκει το σωματείο.
- Και τέλος ένα θεωρημένο αντίγραφο σελίδας του βιβλίο ταμείου του σωματείου.

Τα χρηματικά ποσά των πιο πάνω περιπτώσεων δεν πρέπει να έχουν εκπέσει με βάση άλλη διάταξη.¹⁵¹

Αν ο υπόχρεος φορολογηθεί με βάση το ποσό της ετήσιας συνολικής δαπάνης,¹⁵² τότε το αφορολόγητο ποσό, με βάση τις δωρεές των πιο πάνω περιπτώσεων, δε μπορεί να ξεπεράσει το 10% του ολικού φορολογούμενου εισοδήματος, που προσδιορίστηκε με βάση την συνολική δαπάνη του υπόχρεου για το συγκεκριμένο φορολογικό έτος.

9.3.6 Παρακράτηση φόρου όταν το ποσό των δωρεών ξεπερνά τα 2.950 €¹⁵³

Για τις δωρεές σε αθλητικά σωματεία, ως προϋπόθεση, για την έκπτωση του ποσού τους, απαιτείται η παρακράτηση ποσού φόρου το οποίο υπολογίζεται με συντελεστή 10%, στο ποσό της δωρεάς πάνω από τα 2.950 €.

Υπεύθυνος για την απόδοση του φόρου αυτού, στο Δημόσιο, είναι ο ίδιος ο δωρητής, και μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, του αντίστοιχου φορολογικού έτους.

¹⁵¹ Άρθρο 31 ν. 2238/1994.

¹⁵² Άρθρο 19 ν. 2238/1994.

¹⁵³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

9.3.7 Χορηγίες (με βάση το άρθρο 25 του ν.3649/2008)

Στην κατηγορία αυτή έχουμε δύο κατηγορίες.¹⁵⁴

α. Χορηγίες με βάση το άρθρο 25 του ν. 3649/2008 στο Υπουργείο Εσωτερικών Τα χρηματικά ποσά της κατηγορίας αυτής, περιορίζονται στο 10% του ολικού φορολογικού εισοδήματος, εφόσον είναι μεγαλύτερα από το ποσό αυτό. Για την απόδειξη της χορηγίας απαιτείται το πρωτότυπο του αποδεικτικού καταβολής του ποσού, καθώς και αντίγραφο της κοινής απόφασης του Υπουργείου Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών.

β. Στην δεύτερη κατηγορία συμπεριλαμβάνονται οι πολιτιστικές χορηγίες με βάση το άρθρο 25 του ν.3525/2007, προς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα, καθώς και στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και στις αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες¹⁵⁵ που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς.

Με τον όρο πολιτιστικοί¹⁵⁶, εννοείται η καλλιέργεια, προαγωγή και διάδοση των γραμμάτων, της μουσικής, του χορού, του θεάτρου, του κινηματογράφου, της ζωγραφικής, της γλυπτικής και των τεχνών γενικότερα, καθώς και η ίδρυση, επέκταση και συντήρηση των αναγνωρισμένων ιδιωτικών μουσείων, όπως τέχνης, φυσικής ιστορίας, εθνολογικών και λαογραφικών.

Από το ποσό της χορηγίας, της κατηγορίας αυτής, αναγνωρίζεται για έκπτωση ποσό ίσο με το 30% του συνολικού φορολογούμενου εισοδήματος.

Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι, για την απόδειξη της χορηγίας αυτής απαιτείται επικυρωμένο αντίγραφο της απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού, σύμφωνα με την οποία η παραπάνω χορηγία χαρακτηρίζεται ως πολιτιστική, τα πρωτότυπα της

¹⁵⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁵⁵ Του άρθρου 741 Α.Κ. .

¹⁵⁶ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

καταβολής του χρηματικού ποσού και σε περίπτωση χορηγίας σε είδος, αγαθά ή υπηρεσίες, κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού για την χορηγία αυτή και τέλος έγγραφα που να αποδεικνύουν την παράδοση και παραλαβή της χορηγίας.

9.3.8 Τόκοι δανείων, χρεών και προκαταβολών¹⁵⁷

Στη κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα ποσά των τόκων¹⁵⁸ που καταβάλλονται από το φορολογούμενο για τις 4 περιπτώσεις που παρουσιάζονται πιο κάτω. Στην επόμενη σελίδα ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των παραπάνω περιπτώσεων.

- προκαταβολές
- στεγαστικά δάνεια για την απόκτηση πρώτης κατοικίας γενικά
- στεγαστικά δάνεια υπαλλήλων ασφαλιστικής επιχείρησης
- δάνεια γενικής φύσεως

α) στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται προκαταβολές που χορηγούνται σε δικαιούχους στεγαστικής συνδρομής, από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού κ.λπ. για την απόκτηση πρώτης κατοικίας.¹⁵⁹

β) η περίπτωση αυτή περιλαμβάνει στεγαστικά δάνεια για την απόκτηση πρώτης κατοικίας. Τα δάνεια αυτά που χορηγούνται στο φορολογούμενο από Τράπεζες, το ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και άλλους πιστωτικούς οργανισμούς, με την βασική προϋπόθεση ότι θα εξοφληθούν από το φορολογούμενο και είναι ασφαλισμένα με υποθήκη ή με προσημείωση, που είναι γραμμένες σε ακίνητο του δανειολήπτη, ή του συζύγου ή των παιδιών τους.

Σε περίπτωση που ο δανειολήπτης ζητήσει να εκδοθεί νέο δάνειο για την εξόφληση του πρώτου στεγαστικού δανείου, τότε αφαιρούνται οι τόκοι του νέου δανείου, που

¹⁵⁷ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁵⁸ δεδουλευμένων, ληξιπρόθεσμων και απαιτητών.

¹⁵⁹ σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 398/1974.

αντιστοιχούν στο τμήμα που διατέθηκε για την εξόφληση του ανεξόφλητου υπόλοιπου του παλιού στεγαστικού δανείου, και για το χρονικό διάστημα που υπολείπεται από τη λήψη του νέου δανείου, μέχρι τη λήξη του παλιού.

γ) η τρίτη περίπτωση περιλαμβάνει στεγαστικά δάνεια για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, τα οποία χορηγούνται στο φορολογούμενο, υπάλληλο ασφαλιστικής επιχείρησης, από την διεύθυνση της επιχείρησης αυτής, με την προϋπόθεση ότι θα τα εξοφλήσει ίδιος και έχει υποθηκεύσει ή προσημειώσει ακίνητό του, ή του συζύγου του ή των παιδιών του.

Εδώ υπάρχει και μία εξαίρεση, πιο συγκεκριμένα, δεν θεωρείται ότι αποκτιέται πρώτη κατοικία σε περίπτωση που ο υπόχρεος ή ο άλλος σύζυγος ή τα παιδιά τους, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης εξολοκλήρου ή μη σε άλλη κατοικία ή κατοικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί ξεπερνά τα 35 τ.μ., προκειμένου για άγαμο, διαζευγμένο ή χήρο και τα 70 τ.μ., στην περίπτωση του έγγαμου. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τ.μ. για κάθε παιδί που έχει αποκτήσει ο φορολογούμενος ή ο άλλος σύζυγος.

δ) η τέταρτη περίπτωση αφορά τη λήψη δανείων, ανεξάρτητα από το αν είναι ασφαλισμένα με υποθήκη ή με προσημείωση, τα οποία χορηγήθηκαν στο φορολογούμενο, από τράπεζες, το ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και άλλους πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον θα εξοφληθούν από τον ίδιο το φορολογούμενο, και το ποσό τους θα χρησιμοποιηθεί για την αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση, ή τον εξωραϊσμό διατηρητέων κτιρίων, καθώς και κτιρίων που βρίσκονται σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή παραδοσιακοί οικισμοί.¹⁶⁰

Τα προηγούμενα ισχύουν για ποσά προκαταβολών που έχουν ληφθεί, καθώς και για δάνεια που έχουν υπογραφεί μέχρι τις 31-12-2002.

¹⁶⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Για τα δάνεια που έχουν υπογραφεί μέχρι τις 31-12-1999 αφαιρείται όλο το ποσό των τόκων.

Ακόμη, για τα δάνεια που έχουν υπογραφεί από 1-1-2000 έως 31-12-2002, αν η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας ξεπερνά τα 120 τ.μ., το ποσό της δαπάνης που αφαιρείται περιορίζεται στο μέρος που αναλογεί επιμεριστικά στη μέχρι 120 τ.μ. επιφάνεια.

Τέλος για τα δάνεια που έχουν συναφθεί από 1-1-2003 και μετά, το ποσό των πιο πάνω τόκων δεν αφαιρείται από το συνολικό εισόδημα, αλλά μεταλλάσσεται σε ποσό μείωσης φόρου (με πολλαπλασιασμό του ποσού των τόκων με συντελεστή 20%), αφαιρείται από το φόρο της κλίμακας που προκύπτει, στο εισόδημα του φορολογούμενου.

Για τα δάνεια που προαναφέραμε, δε θεωρείται ως απόκτηση πρώτης κατοικίας, εάν ο υπόχρεος, ο σύζυγός του ή τα παιδιά τους, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης εξολοκλήρου ή σε ποσοστό κατοικίας ή κατοικιών, εφόσον το συνολικό άθροισμα που τους αντιστοιχεί ξεπερνά τα 70 τ.μ., που προσαυξάνεται κατά 20 τ.μ., για τα δύο πρώτα παιδιά τους, και κατά 25 τ.μ. για το τρίτο και κάθε επόμενο παιδί που αποκτούν.¹⁶¹

9.3.9 Δαπάνη ενοικίου λόγω μετεγκατάστασης φορολογούμενου μέχρι 40 χρόνων¹⁶²

Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου, αφαιρείται το ποσό του ενοικίου που καταβάλλει ο υπόχρεος, για ποσό ενοικίου μέχρι 300 ευρώ το μήνα, για ενοικίαση κύριας κατοικίας στην περιοχή που μετατέθηκε και με την προϋπόθεση ότι ενοικίασε την ιδιόκτητη κατοικία του στον τόπο καταγωγή του και εισπράττει ενοίκιο απ' αυτήν, καθώς και για ενοικίαση πρώτης κατοικίας εφόσον είναι μέχρι 40 ετών, σε

¹⁶¹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁶² Κατούδης, Η.Ε., 2009.

περίπτωση εγκατάστασης από το έτος 2005 και μετά στην περιφέρεια, είτε προέρχεται από την περιοχή αυτή, είτε μετακινείται από τους νομούς Αττικής ή Θεσσαλονίκης ή από την περιφέρεια γενικότερα.

9.3.10 Αγορά μεριδίων Α/Κ

Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου, αφαιρείται το 20% του συνολικού ποσού που δαπανήθηκε, μέσα στο 2005, για την αγορά μεριδίων μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού ή αμοιβαίων κεφαλαίων που σχετίζονται με ασφαλιστήρια συμβολαίου ζωής, εφόσον δεν μεταβιβάστηκαν σε διάστημα 3 ετών από την αγορά τους, δηλαδή μέχρι 31-12-2008. Τέλος είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι το ποσό της έκπτωσης δε μπορεί να ξεπερνά τα 3.000 ευρώ.

9.3.11 Δαπάνη για συστήματα χρήσης φυσικού αερίου ή Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ¹⁶³

Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρείται το 20% του ποσού της δαπάνης και μέχρι 700 ευρώ για την αλλαγή εγκατάστασης χρήσης καυσίμου από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο, ή για νέα εγκατάσταση φυσικού αερίου, ηλιοθερμικών, φωτοβολταϊκών συστημάτων, συστημάτων τηλεθέρμανσης κ.λπ.

9.3.12 Εφάπαξ ποσά δαπάνης, λόγω προσωπικής κατάστασης (αναπηρίας, τυφλότητας κ.τ.λ.)

Εκτός από τα παραπάνω ποσά δαπανών τα οποία αφαιρούνται με την προσκόμιση των κατάλληλων δικαιολογητικών, που θα αποδεικνύουν τη συγκεκριμένη δαπάνη,

¹⁶³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

παρέχεται εφάπαξ ποσό έκπτωσης ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά¹⁶⁴ συνολικού ποσού 2.400 €, για τον ίδιο το φορολογούμενο ή για κάθε ένα από τα άτομα της οικογένειάς του ή γενικότερα για τα άτομα που συγκατοικεί και τον επιβαρύνουν, εφόσον πρόκειται για,¹⁶⁵

α) άτομο με αναπηρία ποσοστού 67% και πάνω¹⁶⁶, η οποία θα πρέπει να αποδεικνύεται με έγκυρη γνωμάτευση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής του κάθε νομού. Θα πρέπει εξάλλου να σημειώσουμε ότι δε λαμβάνεται υπόψη η τυχόν επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία.

β) τυφλούς εφόσον είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών που τηρείται στις εκάστοτε νομαρχίες.

γ) νεφροπαθείς, που κάνουν αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού. Επίσης στην κατηγορία αυτή ανήκουν άτομα που πάσχουν από μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική και μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και υποβάλλονται σε μεταγγίσει αίματος.

δ) άτομα που παίρνουν σύνταξη δημοσίου ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου.

ε) ανάπηρους αξιωματικούς και οπλίτες, οι οποίοι παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο, καθώς και θύματα πολέμου, ανεξάρτητα από το ποσοστό αναπηρίας τους, ως εξής¹⁶⁷:

- Ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες που συνταξιοδοτούνται από το δημόσιο για το λόγο αυτό, ανεξάρτητα αν η αναπηρία αποκτήθηκε σε περίοδο ειρήνης, καθώς και αξιωματικοί που έχουν τεθεί σε «πολεμική διαθεσιμότητα» ανεξάρτητα από το αν λαμβάνουν «αποδοχές» και όχι «σύνταξη».
- Αξιωματικοί που τελούν σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου, λόγω πολεμικού τραύματος ή νοσήματος.

¹⁶⁴ αλλά με δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την προσωπική κατάσταση που παρέχει στο φορολογούμενο αυτή την ελάφρυνση.

¹⁶⁵ Κατούδης, Η.Ε., 2009 .

¹⁶⁶ από ψυχική πάθηση ή νοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.

¹⁶⁷ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999 .

- Θύματα πολέμου, που παίρνουν σύνταξη από πολεμική αιτία, καθώς και αξιωματικοί και οπλίτες που τραυματίστηκαν σε διατεταγμένη υπηρεσία σε πολεμική περίοδο.
- Μέλη οικογένειας αξιωματικού, που τραυματίστηκε κατά τη διάρκεια πολέμου, και τέθηκε σε διαθεσιμότητα ή αποστρατεία και δεν ζει πλέον, και παίρνουν πολεμική σύνταξη.
- Θύματα, από τον άμαχο πληθυσμό, που τραυματίστηκαν και συνταξιοδοτήθηκαν λόγω πολεμικής αιτίας.
- Ανάπηροι στρατιωτικοί συνταξιούχοι, που δικαιούνται αναπηρική σύνταξη και δεν την παίρνουν γιατί διορίστηκαν στο δημόσιο.
- Στρατιωτικοί συνταξιούχοι που δικαιούνται αναπηρική σύνταξη και δεν την παίρνουν, γιατί επέλεξαν τη σύνταξη με βάση τα χρόνια παραμονής τους.
- Αξιωματικοί ή οπλίτες των σωμάτων ασφαλείας που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου 1579/1950 και του ν. 330/1947.

9.4 Υπολογισμός των αφαιρούμενων δαπανών για τους έγγαμους

Οι δαπάνες¹⁶⁸ που αφορούν την σύζυγο του φορολογούμενου¹⁶⁹, εάν έχει εισόδημα, αφαιρούνται από το δικό της εισόδημα στις εξής περιπτώσεις¹⁷⁰:

- ✚ Για τα παιδιά της από προηγούμενο γάμο,
- ✚ Για τα παιδιά που έχει αποκτήσει χωρίς γάμο,
- ✚ Για τους ανιόντες συγγενείς της,
- ✚ Για τα αδέρφια της -άγαμοι, διαζευγμένοι, και όσοι έχουν χάσει το σύζυγό τους- που παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία, και

¹⁶⁸ Προσωπικές δαπάνες.

¹⁶⁹ όπως περιγράφονται στο άρθρο 8 του ν. 2238/1994.

¹⁷⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

- ↓ Για τους ανήλικους ορφανούς και από τους δύο γονείς, συγγενείς της, μέχρι 2^{ου} βαθμού.

9.4.1 Τρόπος υπολογισμού των αφορολόγητων ποσών μεταξύ των συζύγων

Στην περίπτωση που οι σύζυγοι είναι υποχρεωμένοι¹⁷¹ να υποβάλλουν κοινή δήλωση, καθώς και όταν λόγω θανάτου του ενός από τους δύο συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν ο ένας από τους δύο δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα ή αν αυτό είναι μικρότερο από το άθροισμα των δαπανών που περιγράφονται στην παράγραφο 1 ου άρθρου 8,¹⁷² τότε το άθροισμα των δαπανών αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν θα προστεθεί στις δαπάνες του άλλου συζύγου.

Κατ' εξαίρεση, σ' αυτές τις περιπτώσεις η δαπάνη που αφορά τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου καθώς και των υπόλοιπων προσώπων με τα οποία συγκατοικεί, μεταφέρονται¹⁷³ και προστίθενται στις δαπάνες του άλλου συζύγου, για να αφαιρεθούν από το συνολικό του εισόδημα.

Όταν όμως ο ένας από τους δύο συζύγους δεν έχει φορολογήσιμο εισόδημα ή έχει εισόδημα κατώτερο από το ποσό της εφάπαξ δαπάνης (2.400 €) που αφορά το σύζυγο αυτό προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, τότε ολόκληρο το ποσό αυτό της δαπάνης ή η διαφορά προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου.¹⁷⁴

Επίσης, σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, όταν το συνολικό ποσό των δαπανών του ενός συζύγου ξεπερνά το φορολογούμενο εισόδημά του, τότε η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το εφάπαξ ποσό που αφαιρείται σε ειδικές περιπτώσεις λόγω αναπηρίας, τότε αυτό προστίθεται με τα ποσά δαπανών του άλλου συζύγου, για να αφαιρεθούν από το συνολικό εισόδημά του.

¹⁷¹ Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 6 του ν. 2238/1994.

¹⁷² Του ν. 2238/1994 και λόγω προσωπικών δαπανών.

¹⁷³ Κατά το ακάλυπτο ποσό τους.

¹⁷⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

9.5 Δαπάνες κατοίκων χώρας του εξωτερικού

Όσοι κατοικούν σε χώρα του εξωτερικού και αποκτούν εισοδήματα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δεν δικαιούνται έκπτωσης δαπανών, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 και 2 του άρθρου 8 2238/1994 με εξαίρεση τους δημόσιους υπαλλήλους που εργάζονται σε χώρα του εξωτερικού.

9.6 Δαπάνες σε περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς - επιδικίας -μεσεγγύησης

Στις περιπτώσεις αυτές δεν προβλέπεται αφαίρεση δαπανών από το συνολικό εισόδημα.¹⁷⁵

¹⁷⁵ Ηλίας Ευαγ. Κατούδης, 2009.

Κεφάλαιο 10^ο Υπολογισμός του φόρου

10.1 Προσδιορισμός του κύριου φόρου

Προκειμένου να προσδιορισθεί ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα κάθε φορολογούμενου, αθροίζονται τα εισοδήματα που προκύπτουν από την δήλωσή του, και κατόπιν συμψηφίζονται τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία των επιμέρους εισοδημάτων.¹⁷⁶

Στη συνέχεια από το εισόδημα αυτό αφαιρούνται τα ποσά των τυχόν μειώσεων και δαπανών¹⁷⁷ (π.χ. ποσά δωρεών) και το υπόλοιπο που μένει αποτελεί το φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου. Το εισόδημα αυτό υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κατά περίπτωση κλίμακα:

ΚΛΙΜΑΚΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2010

Α. ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Κλίμακιο Εισοδήματος €	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλίμακίου €	ΣΥΝΟΛΟ	
			Εισοδήματος €	Φόρου €
12.000	0	0	12.000	0
18.000	25	4.500	30.000	4.500
45.000	35	15.750	75.000	20.250
75.000 +	40	-	-	-

Πηγή: www.gsis.gr

Η κλίμακα που του προηγούμενου πίνακα εφαρμόζεται με την προϋπόθεση ότι το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι μεγαλύτερο του ποσοστού πενήντα τοις

¹⁷⁶ Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

¹⁷⁷ Άρθρο 8 ν. 2238/1994.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

εκατό (50 %) του συνολικού εισοδήματος που δηλώνεται φορολογείται με βάση τις γενικές φορολογικές διατάξεις. Στην περίπτωση των συνταξιούχων, οι οποίοι εκτός από την βασική τους σύνταξη, δηλώνουν εισόδημα και από ακίνητα και από γεωργικές επιχειρήσεις, η προηγούμενη προϋπόθεση δεν εφαρμόζεται. Όταν όμως ο συνταξιούχος δηλώνει εισόδημα και από άλλες πηγές, τότε ισχύει η προϋπόθεση αυτή.¹⁷⁸

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

ΤΑΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΜΕΙΩΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΑΥΞΗΣΗ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟΥ ΟΡΙΟΥ 1 ^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	
	Αφορολόγητο ποσό	Τελικό Άθροισμα
1	1.000 €	13.000 €
2	2.000 €	14.000 €
3	10.000 €	22.000 €
4	11.000 €	23.000 €

Πηγή: www.gsis.gr

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της προηγούμενης κλίμακας αυξάνεται κατά χίλια (1.000) ευρώ εάν υπάρχει ένα παιδί στην οικογένεια του φορολογούμενου, κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ εάν υπάρχουν δύο παιδιά, κατά δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ εάν υπάρχει τρίτο παιδί και κατά χίλια (1.000) ευρώ για κάθε ένα πάνω από τα τρία.

Για παράδειγμα, για έναν μισθωτό φορολογούμενο, με δύο παιδιά, το αφορολόγητο του πρώτου κλιμακίου της παραπάνω κλίμακας διαμορφώνεται στα 14.000 €, ενώ στην περίπτωση των τριών παιδιών, το αφορολόγητο διαμορφώνεται στα 22.000 €, εάν έχει τέσσερα στα 23.000 € κ.ο.κ.

¹⁷⁸ Εγκύκλιος Υπ. Οικονομικών, 2010.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, μειώνει το αντίστοιχο ποσό του δεύτερου, και εάν η μείωση αυτή δεν επαρκεί, το ποσό του τρίτου.

Εάν ο ένας σύζυγος δεν έχει εισόδημα ή έχει αλλά είναι μικρότερο του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας, το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα παιδιά της οικογένειας ή η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το αφορολόγητο αυτό ποσό, προστίθεται στο αντίστοιχο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου.¹⁷⁹

Τέλος,¹⁸⁰ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για μόνιμους κατοίκους χώρας του εξωτερικού, που αποκτούν εισόδημα από πηγή της Ελλάδας, στο φόρο που προκύπτει σε αυτό, από την πιο πάνω κλίμακα, προστίθεται φόρος, που προκύπτει με συντελεστή 5% στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο της παραπάνω κλίμακας.

Στους επόμενους πίνακες παρουσιάζονται οι αντίστοιχες κλίμακες για την κατηγορία των μη μισθωτών και των επαγγελματιών καθώς και αντίστοιχες μειώσεις φόρου που εφαρμόζονται ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών που φορολογούμενου.

Β. ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Κλιμάκιο Εισοδήματος €	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου €	ΣΥΝΟΛΟ	
			Εισοδήματος €	Φόρου €
10.500	0	0	10.500	0
1.500	15	225	12.000	225
18.000	25	4.500	30.000	4.725
45.000	35	15.750	75.000	20.475
75.000+	40	-	-	-

Πηγή: www.gsis.gr

¹⁷⁹ Εγκύκλιος Υπ. Οικονομικών, 2010.

¹⁸⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

ΤΑΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΜΕΙΩΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΑΥΞΗΣΗ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟΥ ΟΡΙΟΥ 1 ^{ου} ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	
	Αφορολόγητο ποσό	Τελικό Άθροισμα
1	1.000 €	11.500 €
2	2.000 €	12.500 €
3	10.000 €	20.500 €
4	11.000 €	21.500 €

Πηγή: www.gsis.gr

Και στην περίπτωση αυτή ο τρόπος μείωσης του φόρου, για κάθε παιδί που υπάρχει στην οικογένεια, είναι ανάλογος με τα όσα αναφέραμε προηγουμένως ενώ τα αντίστοιχα τελικά ποσά, που διαφοροποιούνται από την πρώτη κατηγορία, φαίνονται στον παραπάνω πίνακα. Δηλαδή, το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της προηγούμενης κλίμακας αυξάνεται κατά χίλια (1.000) ευρώ εάν υπάρχει ένα παιδί στην οικογένεια του φορολογούμενου, κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ εάν υπάρχουν δύο παιδιά, κατά δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ εάν υπάρχει τρίτο παιδί και κατά χίλια (1.000) ευρώ για κάθε ένα πάνω από τα τρία.

Ανάλογα με προηγουμένως,¹⁸¹ για μόνιμους κατοίκους χώρας του εξωτερικού, που αποκτούν εισόδημα από πηγή της Ελλάδας, στο φόρο που αντιστοιχεί σε αυτό, με βάση την παραπάνω κλίμακα, προστίθεται ποσό, που υπολογίζεται με συντελεστή 5% στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο της παραπάνω κλίμακας. Εξαιρούνται όμως, οι κάτοικοι της Ε.Ε., που το εισόδημα που αποκτούν στην Ελλάδα, ξεπερνά το 90% του συνολικού τους εισοδήματος.

¹⁸¹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

10.2 Συμπληρωματικός φόρος¹⁸²

Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, (εκτός από το ποσό του τεκμαρτού απαλλασσόμενου εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας), τότε το ακαθάριστο ποσό του εισοδήματος αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με αναλογικό συντελεστή ενάμιση τοις εκατό (1.5%).

Όσον αφορά το εισόδημα που προκύπτει από ενοικίαση ή ιδιοκατοίκηση κατοικιών, συνολικής επιφάνειας μεγαλύτερης των 300 τ.μ., τότε θα επιβληθεί αυξημένο ποσό συμπληρωματικού φόρου, το οποίο αντιστοιχεί στο ποσοστό 3%, του συνολικού ακαθάριστου εισοδήματος που προέρχεται από το ακίνητο αυτό.

Βέβαια, το παραπάνω ποσό του συμπληρωματικού αυτού φόρου, δε μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του κύριου φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου.

10.3 Πρόσθετο ποσό μείωσης, για τα παιδιά του φορολογούμενου που κατοικεί σε παραμεθόρια περιοχή

Ειδικότερα, για τους φορολογούμενους που αποκτούν εισόδημα από μισθούς και από συντάξεις, και παρέχουν εξαρτημένη εργασία ή κατοικούν τουλάχιστον για εννέα (9) μήνες¹⁸³ στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου, και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι (20) χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή, προβλέπεται πρόσθετη μείωση του φόρου, κατά εξήντα (60) ευρώ για κάθε παιδί του φορολογούμενου.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι αν η κτηματική περιφέρεια μίας πόλης ή χωριού κατά ένα τμήμα της, βρίσκεται μέσα στη ζώνη των είκοσι (20) χιλιομέτρων, από την

¹⁸² Κουνάδης, Γ.Δ., 1999.

¹⁸³ Μέσα στο έτος που απέκτησαν το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

μεθοριακή γραμμή, τότε τη μείωση του φόρου δικαιούνται όλοι οι πιο πάνω μισθωτοί και συνταξιούχοι, που κατοικούν ή εργάζονται σε αυτήν την πόλη ή το χωριό.

Τα πιο πάνω ποσά των μειώσεων αφαιρούνται από το φόρο που προκύπτει στο εισόδημα του πατέρα / μισθωτού ή συνταξιούχου και όχι από το φόρο που προκύπτει στο εισόδημα της εργαζόμενης ή της συνταξιούχου μητέρας των παιδιών, γιατί όπως είναι γνωστό, τα παιδιά από τον κοινό γάμο, βαρύνουν το φορολογούμενο πατέρα τους.¹⁸⁴

Τέλος,¹⁸⁵ τη μείωση αυτή του φόρου- για τα παιδιά που έχουν αποκτήσει οι φορολογούμενοι-, λόγω κατοικίας ή εργασίας σε παραμεθόρια περιοχή δικαιούται ο ίδιος ο φορολογούμενος, ακόμη και αν δεν έχει τις προϋποθέσεις, αλλά τις έχει ο σύζυγός της.

Αν τυχόν προκύπτει, πιστωτικό υπόλοιπο, από την αφαίρεση των μειώσεων του φόρου,¹⁸⁶ από το φόρο της κλίμακας, τότε το ποσό αυτό,

- ✓ Δεν επιστρέφεται στο φορολογούμενο.
- ✓ Δεν συμψηφίζεται με την οφειλή του φορολογούμενου από τυχόν άλλα εισοδήματά του.
- ✓ Μεταφέρεται όμως για να συμψηφιστεί με την οφειλή για κύριο φόρο που προκύπτει στα εισοδήματα του άλλου συζύγου.¹⁸⁷

10.4 Μείωση φόρου με πόσα δαπανών (tax credit)

Από το φόρο που προκύπτει με βάση την φορολογική κλίμακα (α) ή (β) κατά περίπτωση, μειώνεται κατά ένα ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) και μέχρι το προβλεπόμενο ποσό ανάλογα με την περίπτωση, για τις πιο κάτω δαπάνες¹⁸⁸:

¹⁸⁴ Αναλυτικά παρ. 8 άρθρο 9 ν.2238/1994.

¹⁸⁵ Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 1 του ν. 3522/2006.

¹⁸⁶ το λεγόμενο Tax Credit.

¹⁸⁷ Εγκύκλιος Υπ. Οικονομικών, 2010.

¹⁸⁸ Κατούδης, Η.Ε., 2009 .

1. Ενοίκιο κύριας κατοικίας του φορολογούμενου και διαμονής των παιδιών του που σπουδάζουν.

Η περίπτωση αυτή περιλαμβάνει τη δαπάνη του φορολογούμενου, για την ενοικίαση πρώτης κατοικίας ή γενικά κατοικίας, για τα παιδιά του που σπουδάζουν σε άλλη πόλη, και υπολογίζεται ως εξής:

Για ενοίκιο κύριας κατοικίας:

Η μείωση αυτή, αφορά ποσοστό 20% της δαπάνης που καταβάλλεται για την ενοικίαση της κύριας οικογενειακής κατοικίας του φορολογούμενου, μέχρι του ποσού των 1.200 € της δαπάνης αυτής, οπότε η μείωση του φόρου δεν μπορεί να ξεπερνά το ποσό των 240 €.

Όσοι παίρνουν στεγαστικό δάνειο, ανεξάρτητα από το αν αυτό φορολογείται ή όχι, δεν δικαιούνται την έκπτωση της δαπάνης αυτής.

Επίσης, ο φορολογούμενος δεν δικαιούται την έκπτωση αυτή, εάν ο ίδιος, η σύζυγος ή τα παιδιά τους, έχουν πλήρη κυριότητα ή κατοχή, εξολοκλήρου, σε κατοικία με επιφάνεια ίση με εκείνη της κατοικίας την οποία ενοικιάζουν, και βρίσκεται στον ίδιο νομό με αυτήν.

Για ενοίκιο παιδιών που σπουδάζουν:¹⁸⁹

Και στην περίπτωση αυτή αφαιρείται ποσοστό 20%, (δηλαδή μέχρι του ποσού των 1.200 € της δαπάνης αυτής, συνεπώς η μείωση αυτή δε μπορεί να είναι μεγαλύτερη του ποσού των 240 €) από το ποσό του ενοικίου που καταβάλλει ο φορολογούμενος ετησίως για τα παιδιά του που σπουδάζουν, σε αναγνωρισμένες σχολές, Α. Ε. Ι. και Τ. Ε. Ι., της χώρας. Οι κατοικίες αυτές θα πρέπει να βρίσκονται στην ίδια πόλη με

¹⁸⁹ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

εκείνη που βρίσκεται η έδρα της σχολής, ενώ ο φορολογούμενος ή τα παιδιά του, δεν θα πρέπει να έχει άλλη κατοικία στην πόλη αυτή.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη μείωση των ποσών αυτών, είναι η αναγραφή του Αριθμού Φορολογικού Μητρώου, στο ειδικό έντυπο της ετήσιας φορολογικής δήλωσης εισοδήματος.

Τέλος θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η περιοχή της Νομαρχίας Αθηνών, οι δήμοι Βούλας, Βουλιαγμένης, της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής, οι δήμοι Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Δραπετσώνας, Κερατσινίου, Κορυδαλλού, Νίκαιας, Πειραιά, Περάματος της Νομαρχίας Πειραιά θεωρείται ως μία πόλη.

2. Δίδακτρα για φροντιστήρια εκπαιδευτικών μαθημάτων κ.λπ.

Ποσοστό 20%, της δαπάνης μέχρι 1.200 €, που καταβάλλει ο φορολογούμενος για τον ίδιο ή για κάθε παιδί του, για δίδακτρα ιδιαίτερων φροντιστηριακών μαθημάτων οποιασδήποτε εκπαιδευτικής βαθμίδας, που γίνονται είτε στο σπίτι του είτε σε άλλο χώρο, καθώς και για φροντιστήρια ξένων γλωσσών.

Τα ποσά αυτά, υπολογίζονται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, και ακολούθως μερίζονται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του κάθε συζύγου, το οποίο φορολογείται, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωσή τους.

3. Δαπάνες Ιατρικής και Νοσοκομειακής περίθαλψης

Ποσοστό 20% της δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για Ιατρική και Νοσοκομειακή περίθαλψη, τόσο του ίδιου όσο και των υπολοίπων προσώπων της οικογένειάς του. Η μείωση αυτή γίνεται μέχρι του ποσού των 6.000 €. Για τους έγγαμους, η μείωση αυτή εφαρμόζεται για κάθε σύζυγο χωριστά.

Αναλυτικότερα, στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται μόνο οι εξής δαπάνες¹⁹⁰:

¹⁹⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

- Οι αμοιβές για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι ακτινολογικές και οι μικροβιολογικές εξετάσεις, καθώς και οι δαπάνες για οδοντοθεραπεία και οδοντοπροσθετική. Επίσης η δαπάνη για φυσιοθεραπεία που γίνεται για την αποκατάσταση της υγείας του ασθενή, ύστερα από σχετική ιατρική γνωμάτευση.
- Επίσης συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες που αφορούν τη διαρκή κάλυψη ιατρικών επισκέψεων και εξετάσεων γενικά, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ακτινολογικές και μικροβιολογικές εξετάσεις, ενώ δεν συμπεριλαμβάνεται στη δαπάνη αυτής της διαρκής ιατρικής κάλυψης, τα έξοδα για οδοντοθεραπεία και οδοντοπροσθετική.
- Τα έξοδα νοσηλείας που καταβάλλονται σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή ιδιωτικές κλινικές, στα οποία περιλαμβάνεται και η δαπάνη για φαρμακευτική περίθαλψη στο νοσοκομείο ή στην κλινική.
- Επίσης, τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης για τα παιδιά του υπόχρεου, τα οποία είναι ανύπαντρα, διαζευγμένα ή ο σύζυγος του έχει φύγει από τη ζωή, και εφόσον το εισόδημά τους δεν ξεπερνά τα 6.000 € και πάσχουν από ανίατο νόσημα.

Με τις ίδιες προϋποθέσεις η δαπάνη για την περίθαλψη, των τυφλών, κωφαλάλων, ή διανοητικά καθυστερημένων παιδιών του φορολογούμενου, καθώς και η δαπάνη για δίδακτρα και λοιπά έξοδα που καταβάλλεται για τα παιδιά αυτά σε ειδικές για την πάθησή τους σχολές ή θεραπευτήρια.

- Οι αμοιβές που καταβάλλονται σε νοσοκόμο για την παροχή υπηρεσιών σε ασθενή, κατά τη νοσηλεία του σε νοσοκομείο, σε κλινική ή στο σπίτι
- Η δαπάνη για την αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη, καθώς και για την αγορά και τοποθέτηση στο σώμα του ασθενή οργάνων τα οποία είναι απαραίτητα για την φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού (βηματοδότης, γυαλιά όρασης, κ.λπ.).
- Τέλος, ποσό ίσο με το 50%, της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων προσώπων, καθώς και ατόμων που πάσχουν από κινητική αναπηρία.

Υπολογισμός δαπανών για τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των παιδιών με αναπηρία 67% και πάνω.

Τα ποσά που καταβάλλονται για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης,¹⁹¹ παιδιών του φορολογούμενου, τα οποία συγκατοικούν με αυτόν, και παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω,¹⁹² δεν θεωρούνται ότι βαραίνουν τον φορολογούμενο, καθώς τα παιδιά αυτά έχουν ετήσιο πραγματικό εισόδημα που ξεπερνά τα 6.000 €. Θα ληφθεί όμως υπόψη το ποσό των παραπάνω εξόδων που υπερβαίνει το πραγματικό φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο ετήσιο καθαρό εισόδημά τους. Η διαφορά αυτή προστίθεται με τις υπόλοιπες δαπάνες του φορολογούμενου με τον οποίο συγκατοικούν, αλλά δεν τον βαραίνουν.¹⁹³

10.4.1 Προϋποθέσεις για να ληφθούν υπόψη τα ποσά αυτής της δαπάνης

Βασική προϋπόθεση είναι τα πρόσωπα για τα οποία έγινε η δαπάνη να συγκατοικούν με το φορολογούμενο. Στην περίπτωση που κάποιο πρόσωπο από αυτά διαμένει προσωρινά σε νοσοκομείο ή κλινική για την παροχή νοσηλείας, θα εξεταστεί αν προηγουμένως, δηλαδή πριν εισαχθεί στο συγκεκριμένο νοσηλευτικό ίδρυμα, συγκατοικούσε με αυτόν ή έμενε σε δικό του σπίτι.

Επίσης να έχουν αναπηρία 67% και πάνω από διανοητική καθυστέρηση, ή φυσική αναπηρία ή ψυχικό νόσημα και το πραγματικό τους εισόδημα να μην επαρκεί για να καλύψει τα έξοδα της ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψής τους.

Τέλος για να γίνει η μείωση αυτή θα πρέπει να προσκομισθούν τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τα οποία θα αποδεικνύουν ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο παρουσιάζει αναπηρία 67% και πάνω, ότι νοσηλεύτηκε σε συγκεκριμένο ίδρυμα, ότι

¹⁹¹ Παρ. 1 άρθρου 7 ν. 2238/1994.

¹⁹² από διανοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση.

¹⁹³ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

συγκατοικεί με το φορολογούμενο, ότι λαμβάνει ένα μικρό εισόδημα ετησίως, και τέλος ότι δεν έχει υποχρέωση ο ίδιος να καταβάλλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος λόγω του προβλήματος υγείας του.¹⁹⁴

4. Τόκοι δανείων, χρεών & προκαταβολών

Το 20% του ποσού των τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για τις εξής περιπτώσεις:

- i. Προκαταβολές που χορηγήθηκαν σε δικαιούχους στεγαστικής συνδρομής, από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, για την απόκτηση πρώτης κατοικίας.
- ii. Στεγαστικά δάνεια για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, που χορηγήθηκαν στο φορολογούμενο από Τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, και άλλους πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον είναι ασφαλισμένα με υποθήκη ή προσημείωση, σε ακίνητο του οφειλέτη, του συζύγου ή των παιδιών του.
- iii. Στεγαστικά δάνεια για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, που χορηγήθηκαν στο φορολογούμενο ο οποίος είναι υπάλληλος ασφαλιστικής επιχείρησης, από την επιχείρηση αυτή και εφόσον έχει υποθηκεύσει ακίνητό του για την λήψη του παραπάνω στεγαστικού δανείου.
- iv. Δάνεια, ανεξάρτητα από το αν είναι ασφαλισμένα με υποθήκη ή προσημείωση, τα οποία χορηγήθηκαν στο φορολογούμενο από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, και άλλους πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από τον φορολογούμενο και έχουν συναφθεί και το ποσό τους θα χρησιμοποιηθεί για την αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτιρίων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή παραδοσιακοί οικισμοί. Το ποσοστό της μείωσης υπολογίζεται στους τόκους που αντιστοιχούν στο τμήμα του δανείου ως 200.000 €. ¹⁹⁵

¹⁹⁴ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁹⁵ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται για ποσά προκαταβολών που έχουν ληφθεί, καθώς και τα δάνεια που έχουν συναφθεί από 1-1-2003 και μετά.

5. Δαπάνη διατροφής

Η περίπτωση αυτή περιλαμβάνει μείωση φόρου σε ποσοστό 20% του ποσού της διατροφής που καταβάλλεται από τον ένα σύζυγο στον άλλον και επιδικάστηκε ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της διατροφής επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση φόρου δε μπορεί να ξεπερνά το ποσό των 3.000 €.

10.4.2 Τρόπος υπολογισμού των μειώσεων του φόρου μεταξύ των συζύγων

Αν η σύζυγος έχει δικό της εισόδημα στο οποίο αντιστοιχεί ποσό φόρου, τότε οι μειώσεις των ιατρικών δαπανών, των τόκων και των μειώσεων για τα παιδιά λόγω παραμεθόριων περιοχών, που αφορούν την ίδια και τα δικά της προστατευόμενα μέλη, αφαιρούνται από το δικό της φόρο.

Στην περίπτωση που υποβάλλονται ξεχωριστές δηλώσεις, λόγω θανάτου του ενός από τους συζύγους, αν δεν προκύπτει φόρος στη δήλωση του ενός ή αν το ποσό του φόρου που προκύπτει είναι μικρότερο από το σύνολο των μειώσεων για έξοδα νοσηλείας, τόκους, ενοίκια, δίδακτρα, ποσά διατροφής, καθώς και των μειώσεων λόγω παραμεθόριων περιοχών που δικαιούνται ή εάν η διαφορά που προκύπτει μετά από την αφαίρεση του φόρου δεν μεταφέρεται στη δήλωση του άλλου συζύγου για να αφαιρεθεί από το φόρο που προκύπτει στο αντίστοιχο εισόδημά του, εκτός από τη μείωση που αφορά ιατρικά έξοδα του ίδιου και των προσώπων που συγκατοικούν στην ίδια κατοικία μαζί του, η οποία μεταφέρεται για να αφαιρεθεί από το φόρο του άλλου συζύγου.¹⁹⁶

¹⁹⁶ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

10.4.3 Συμπληρωματικός φόρος

Όταν στο συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου, περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα (εκτός από το τεκμαρτό απαλλασσόμενο εισόδημα που προκύπτει από την ιδιοκατοίκηση κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας), το ακαθάριστο ποσό του εισοδήματος αυτού υποβάλλεται επιπλέον και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με αναλογικό συντελεστή 1,5%.

Ο συντελεστής αυτός στην περίπτωση ιδιοκατοίκησης, ενοικίασης, κ.τ.λ. κατοικιών με επιφάνεια καθεμίας πάνω από 300 τ.μ. διπλασιάζεται σε 3%.

10.4.4 Προκαταβολή (προβεβαίωση) φόρου για το επόμενο έτος

- Το ποσό αυτό υπολογίζεται με βάση ποσοστό 55% στο ποσό του κύριου και του συμπληρωματικού φόρου. Από το γινόμενο αυτό αφαιρούνται τα ποσά των φόρων που παρακρατήθηκαν κατά την απόκτηση του εισοδήματος.
- Όταν η δήλωση υποβάλλεται για πρώτη φορά, τότε το ποσό της προκαταβολής περιορίζεται στο μισό.
- Δε βεβαιώνεται προκαταβολή αν δηλώνονται εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες και από ιδιοκατοίκηση, καθώς και όταν το ποσό της δεν ξεπερνά τα 30 €.

10.4.5 Κίνητρα ανάπτυξης μικρών νησιών

Για τα φυσικά πρόσωπα, που είναι μόνιμοι κάτοικοι μικρών νησιών (με λιγότερους από 3100 κατοίκους), το συνολικό τους εισόδημα υποβάλλεται σε φόρο με βάση την

οικεία φορολογική κλίμακα (α), της οποίας το πρώτο κλιμάκιο αυξάνεται κατά 50%. Τα επόμενα κλιμάκια εισοδήματος της κλίμακας παραμένουν αμετάβλητα.¹⁹⁷

10.5 Υπολογισμός του φόρου στις αμοιβές των ναυτιλλόμενων και των ιπτάμενων της πολιτικής αεροπορίας



Στις αμοιβές των Ναυτικών,¹⁹⁸

α. Στις αμοιβές των κατώτερων πληρωμάτων των εμπορικών πλοίων.

Το εισόδημα που αποκτούν οι εργαζόμενοι που έχουν ναυτολογηθεί και παρέχουν υπηρεσίες, ως μέλη κατώτερου πληρώματος των εμπορικών πλοίων, φορολογείται αυτοτελώς με αναλογικό συντελεστή 1% για τις αμοιβές του έτους 2007 και των επόμενων.

β. Στις αμοιβές των αξιωματικών των εμπορικών πλοίων.

Ο φόρος στις αμοιβές των αξιωματικών των εμπορικών πλοίων, υπολογίζεται με ειδικό τρόπο. Ειδικότερα οι αμοιβές τους δεν υπάγονται στην οικία φορολογική κλίμακα, με τους διαφοροποιημένους, κατά κλιμάκιο προοδευτικούς συντελεστές, αλλά υπολογίζεται στο καθαρό ποσό τους με αναλογικό συντελεστή 3% για τα εισοδήματα του έτους 2007 και των επόμενων. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά

¹⁹⁷ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

¹⁹⁸ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

με τις αμοιβές των αξιωματικών του Ε.Ν., καθορίζονται στα άρθρα 34 και 36 του ν. 2768/1999.¹⁹⁹

γ. Στις αμοιβές του ιπτάμενου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας²⁰⁰

Όσα προαναφέρθηκαν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τον υπολογισμό του φόρου στα εισοδήματα που αποκτούν οι υπόχρεοι από την παροχή υπηρεσιών, ως ιπτάμενο προσωπικό σε εμπορικά αεροσκάφη.

Όμως, αντί για την υπαγωγή των αμοιβών τους στην οικεία φορολογική κλίμακα, με τους διαφοροποιημένους, κατά κλίμακα, προοδευτικούς συντελεστές, ο φόρος υπολογίζεται στο καθαρό ποσό τους με αναλογικό συντελεστή 15% στις αμοιβές που αποκτώνται από το ημερολογιακό έτος 1999 (οικον. έτος 2000) και για κάθε επόμενο έτος.

Η εισφορά ΟΓΑ, που υπολογίζεται στο ποσό του φόρου που αναλογεί στις αμοιβές του ιπτάμενου προσωπικού της Πολιτικής Αεροπορίας, συμψηφίζεται με το ποσό του φόρου της ετήσιας δήλωσης.

10.6 Καταβολή της Συνολικής Οφειλής

1^η δόση: με τη δήλωση

2^η δόση: τελευταία εργάσιμη ημέρα επόμενου μήνα από το μήνα που λήγει η προθεσμία υποβολής της δήλωσης

3^η – 8^η δόση: την τελευταία εργάσιμη ημέρα, για τις δημόσιες υπηρεσίες των αντίστοιχων μηνών²⁰¹

¹⁹⁹ ΦΕΚ 273 Α. .

²⁰⁰ Κατούδης, Η.Ε., 2009.

²⁰¹ Εγκύκλιος Υπ. Οικονομικών, 2010.

10.7 Προθεσμία Υποβολής Δηλώσεων

Η δήλωση υποβάλλεται σε δύο αντίτυπα στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ., προσωπικώς από τον φορολογούμενο ή από πρόσωπο με ειδική εξουσιοδότηση, γι' αυτό ή στέλνεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, μέχρι και την 1^η Μαρτίου 2010. ειδικότερα μέχρι και την 1^η Μαρτίου 2010 θα υποβάλλουν δήλωση οι ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες που δεν τηρούν βιβλία ή τηρούν βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας, όσοι απόκτησαν εισοδήματα από συμμετοχή σε Ε.Π.Ε. με έγκριση ισολογισμού μέσα στο 2009, εισοδήματα από εκμίσθωση ακινήτων, κινητές αξίες, χωρίς εισοδήματα, οι κύριοι ή κάτοχοι επιβατικού αυτοκινήτου Ι.Χ., ή ημιφορτηγού Ι.Χ., ή μοτοσικλέτας, κότερου, αεροσκάφους κ.τ.λ., εφόσον δεν απαλλάσσονται για την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης αυτών ή τους βαρύνει το τεκμήριο αγοράς τους.²⁰²

Υπάρχουν και κάποιες εξαιρέσεις υποβολής της δήλωσης. Οι εξαιρέσεις αυτές ανακοινώνονται από τις κατά τόπους εφορίες και αφορούν διάφορες κατηγορίες εισοδήματος, ενώ αναρτώνται πίνακες οι οποίοι ορίζουν την ημερομηνία δήλωσης ανάλογα με το Α.Φ.Μ., του φορολογούμενου.

Τέλος υπάρχει και η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης, μέσω της υπηρεσίας TAXISnet, με χρήση προσωπικών κωδικών πρόσβασης. Η αίτηση θα πρέπει να υποβάλλεται στην διεύθυνση www.taxisnet.gr, τουλάχιστον 5 εργάσιμες μέρες πριν την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης, ώστε να του αποδοθούν οι κωδικοί αυτοί.²⁰³

²⁰² Κατούδης, Η.Ε., 2009.

²⁰³ Εγκύκλιος Υπ. Οικονομικών, 2010.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κατούδης, Ε.Η., (2009), «Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων», Φορολογική Επιθεώρηση, επιστημονική έκδοση, τεύχος 718, χρόνος 56^{ος}, Μάιος, Αθήνα.

Κουνάδης, Γ.Δ., (1999), «Σύνοψη Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων», Φορολογική Επιθεώρηση, επιστημονική έκδοση, τεύχος 604, χρόνος 46^{ος}, Μάιος, Αθήνα.

Νόμος 2238, (1994), «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος», Κωδικοποιημένος μέχρι τον: 3697/2008, Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, τεύχος Α, αριθμός 151, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Υπουργείο Οικονομικών, (2010), «Οδηγίες για τη συμπλήρωση της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων», Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος, Γενική Διεύθυνση Φορολογίας, Γενική Γραμματεία Φορολογικών & Τελωνιακών Θεμάτων, Υπουργείο Οικονομικών, Αθήνα.

Υπουργείο Οικονομικών, (2010), «Πίνακες Μοναδικών Συντελεστών Καθαρού Κέρδους», Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος, Γενική Γραμματεία Φορολογικών & Τελωνιακών Θεμάτων, Υπουργείο Οικονομικών, Αθήνα.

Υπουργείο Οικονομικών, (1994), «Διοικητική κωδικοποίηση Πινάκων Συντελεστών Καθαρού Κέρδους Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιχειρήσεων που εφαρμόζονται στα ακαθάριστα έσοδα», Τμήμα Γ', Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος, Γενική Διεύθυνση Φορολογίας, Υπουργείο Οικονομικών, Αθήνα.

<http://www.poedov.gr>

http://www.gsis.gr/on_line/vpiresies/polites/e-polites.html

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

1. Δαπάνη για την αγορά / χρονομεριστική και χρηματοδοτική μίσθωση Αυτοκινήτων, Μοτοσικλετών, Σκαφών – Πλοίων αναψυχής, Αεροσκαφών Κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας (άνω από 5.000 €)

Εξαιρέση:

Εξαιρείται η αγορά των παραπάνω για εμπορική δραστηριότητα και οι περιπτώσεις της επόμενης σελίδας.

Πηγή πίνακα: Φορολογική Επιθεώρηση τεύχος 718, 05/2009

2. Δαπάνες για την αγορά / χρονομεριστική και χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων και κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης

Εξαιρέση:

Εξαιρείται η ΑΓΟΡΑ ή η ΑΝΕΓΕΡΣΗ οικοδομής με εμβαδόν μικρότερο ή ίσο των 120 τ.μ., από ενήλικο για να χρησιμοποιηθεί ως ΠΡΩΤΗ κατοικία του.

Πηγή πίνακα: Φορολογική Επιθεώρηση τεύχος 718, 05/2009

ΛΟΙΠΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

1. Δωρεές, γονικές παροχές – χορηγίες χρηματικών ποσών (πάνω από 300 ευρώ)

Εξαιρέση:

Εξαιρούνται οι χρηματικές δωρεές προς το Δημόσιο, σε Δήμους και κοινότητες, ΑΕΙ, κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα, κοινωφελή ιδρύματα, νοσοκομεία που χαρακτηρίζονται ως ν.π.ι.δ. κ.λπ.

2. Εξόφληση δανείων ή πιστώσεων (εκτός πιστωτικών καρτών για αγορά αγαθών)

Τόκοι συμβατικοί και οι τόκοι εκτός προθεσμίας, καθώς και το Χρεολύσιο.

Εξαιρέση:

Εξαιρείται το χρεολύσιο για αγορά πρώτης κατοικίας μέχρι 120 τ.μ.

3. Η χορήγηση δανείων σε οποιονδήποτε – εκτός από δάνεια σε εταιρίες, κοινωνίες, κοινοπραξίες που συμμετέχουν οι δανειστές καταθέτες.

Πηγή πίνακα: Φορολογική Επιθεώρηση τεύχος 718, 05/2009.